

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

Diplomová práce

2023

Bc. Šimon Haut

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

**Práva původních obyvatel v australském politickém
systému**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Šimon Haut

Studijní program: Politologie

Vedoucí práce: prof. PhDr. Blanka Říchová, CSc.

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 2. 5. 2023

Bc. Šimon Haut

Bibliografický záznam

HAUT, Šimon. *Práva původních obyvatel v australském politickém systému*. Praha, 2023. 69 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, Katedra politologie. Vedoucí diplomové práce prof. PhDr. Blanka Říchová, CSc.

Rozsah práce: 108 512 znaků

Abstrakt

Práce popisuje situaci původních obyvatel v Austrálii. Než však bude možné přistoupit k australským původním obyvatelům, je potřeba nastínit některé teoretické koncepty, které se při zkoumání této problematiky dají použít. Oporou v tomto případě budou zejména teorie z oboru mezinárodní vztahy a také mezinárodní právo. Do celé problematiky výrazně zasahují také mezinárodní organizace, i o nich se v práci hovoří. Na tento výčet pak navazují příklady Švédska, Norska, Kanady a Nového Zélandu. Všechny tyto země mají své původní obyvatele a každá z nich zvolila jiný přístup při vyrovnávání se s problematikou této menšiny. Jejich příklady nám ukazují, kudy se mohla Austrálie vydat. Práce poté zkoumá, jaká východiska a změny zaváděly jednotlivé australské vlády od roku 1970. Důraz je kladen na rozlišení vlády Labor Party a Liberal Party, jelikož očekáváme rozdíly ve zvolených přístupech. K analýze těchto rozdílů slouží sestavená časová osa a vybrané zákony a soudní rozhodnutí, které jsou rozebrány podrobněji.

Abstract

This thesis describes the situation of indigenous people in Australia. However, before it is possible to approach the Australian aborigines, it is necessary to outline some theoretical concepts that can be used in the investigation of this issue. In this case, theories from the field of International Relations and International Law will provide us with basics framework. International organizations are also significantly involved in the whole issue, and they are also discussed in this thesis. This list is followed by examples from Sweden, Norway, Canada and New Zealand. All these countries have their own indigenous people and each of them has taken a different approach in dealing with the issue of their respected minority. Their examples show us where Australia could go. Thesis then examines the concepts and changes introduced by individual Australian governments since 1970. Emphasis is placed on distinguishing the Labor Party and Liberal Party governments, as we expect differences in the chosen approaches. A constructed timeline and selected laws and court decisions are used to analyse these differences.

Klíčová slova

původní obyvatel, Austrálie, práva, politický systém

Keywords

indigenous people, Australia, law, politics

Title/název práce

Indigenous people in the Australian political system

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval prof. PhDr. Blance Říkové, CSc., za cenné rady a trpělivost při vedení této práce. Dále bych rád poděkoval své rodině za podporu, kterou mi při studiu poskytla. Děkuji.

Obsah

ÚVOD	11
TEORETICKÉ PŘÍSTUPY A PROBLEMATIKA MEZINÁRODNÍHO PRÁVA	14
PŮVODNÍ OBYVATELÉ VE SVĚTĚ	17
AUSTRALSKÉ PŮVODNÍ OBYVATELSTVO	20
PROBLEMATIKA ÚZEMNÍCH NÁROKŮ V AUSTRÁLII	25
VLÁDNÍ ORGANIZACE A CHYBĚJÍCÍ DLOUHODOBÁ KONCEPCE	28
INICIATIVA „CLOSING THE GAP“	32
PROBLEMATIKA PŮVODNÍCH OBYVATEL REFLEKTOVANÁ AUSTRALSKOU LEGISLATIVOU	35
PŮVODNÍ OBYVATELÉ A DŮLEŽITÁ SOUDNÍ ROZHODNUTÍ	38
ANALYTICKÁ ČÁST	41
VÝBĚR PŘÍPADŮ	41
VÝSLEDKY ANALÝZY V KONTEXTU POLITICKÉ ORIENTACE VLÁDY	42
ČASOVÁ OSA	47
ZÁVĚR	49
SUMMARY	52
Použitá literatura	57
Seznam příloh	69

ÚVOD

Problematika původních obyvatel popisovaná v této práci je různorodé a komplexní téma. Každý původní národ je jiný, nachází se v jiném prostředí, formují ho jinak silné externí faktory, a co je možná nejdůležitější, každému takovému národu byl poskytnut jinak velký prostor a podmínky pro rozvoj v moderních společnostech. Opomenut nesmí být ani historický rozměr. Na naší planetě jsou původní obyvatelé, kteří jsou uznáváni státem, ve kterém žijí, a jsou váženými členy společnosti. Na straně druhé se nacházejí původní obyvatelé a národy, které byly za svou příslušnost k původní menšině perzekuovány, diskriminovány a ve svém běžném životě omezovány. Problematika původního obyvatelstva také vynáší na světlo otázku suverenity a sebeurčení. Do jaké míry musí být národ velký, silný a prosperující, aby mu bylo umožněno nárokovat si své místo v rámci mezinárodního společenství? Nebo je nárok na fenomény jako suverenita automatický a není potřeba ho garantovat?

Je jasné, že na všechny otázky tato práce není schopná odpovědět. Na řadu z nich nebude možné nalézt odpověď ještě dlouhá léta, a pokud se to podaří, pak pouze v případě, že taková odpověď existuje. Níže popsaná problematika, koncepty, teorie a fenomény jsou pouze výšečí tématu. Primární zaměření je na Austrálii, popis a pochopení tamější problematiky však není možné bez předchozího shrnutí literatury a teoretického pozadí.

Co se týká struktury textu, je rozdělen do kapitol podle tematických celků, kdy každý z těchto celků hraje při pochopení problematiky svou dílčí úlohu. V kapitole o teoretických přístupech je tak představeno několik teorií, ze kterých mohou země vycházet nebo již vycházejí, pokud by řešili problematiku původního obyvatelstva na svém území. Mezi takové přístupy může patřit například doktrína OSN, která má pro takové případy i vlastní Deklaraci. Úzce spojená je s mnoha teoriemi i problematika mezinárodního práva. Paradox, který v tomto kontextu vzniká, totiž často neumožňuje řešit spory původních obyvatel a státu v soudním systému státu, jehož suverenita je ze strany původních obyvatel zpochybněna. Jsou to, v tu chvíli, mezinárodně platné principy a uznávané organizace, které problematiku mohou řešit. To je tedy důvodem, proč se také nacházejí v jedné kapitole.

Austrálie není jedinou zemí, která se potýkala nebo potýká s nespokojenou menšinou původních obyvatel. Proto je po teoriích a pohledu z mezinárodní úrovně zařazena kapitola s příklady několika vybraných zemí, které často řešily zmíněnou problematiku odlišně

a dospěly tedy k jiným výsledkům. Mezi takové země v mé práci patří Kanada, Nový Zéland, Norsko a Švédsko. Všechny tyto země jsou etablovanými demokraciemi, v jejich společnostech se nachází menšina, jež se identifikuje jako původní obyvatelstvo. Nejdůležitějším faktorem při jejich výběru bylo to, že každá z těchto zemí použila při řešení jiný přístup a metody. Tato skutečnost z nich dělá příklady, které pokaždé nastavují Austrálii zrcadlo z jiné strany a mohou sloužit k výběru toho správného řešení na základě podobnosti, kterou Austrálie se zeměmi vybranými k popisu může mít.

Další kapitoly se již zabývají zejména Austrálií a její konkrétní problematikou. Nejdříve je představeno pár konceptů, s nimiž se setkáme při zkoumání tohoto konkrétního případu. Důraz je kladen na půdní nároky, ty jsou totiž původními obyvateli vznášeny velice často. Samozřejmě na tyto nároky bývají navázány hlubší koncepty, jako je sebeurčení či reprezentace právě původních obyvatel. S celou touto problematikou jsou propojené státní instituce, které se začaly vytvářet, aby na problémy reagovaly. Jejich popis a pochopení konceptu, se kterým vláda k problematice přistupuje, jsou pro práci zcela klíčové. S tím souvisí současná iniciativa, která má ambici dlouhodobě s problémem pracovat a díky své struktuře dosahovat dílčích výsledků vedoucích k dlouhodobému chodu iniciativy. Jestliže se totiž ukáže, že jsou smysluplně řešeny problémy a spolupráce povede ke spokojenosti všech stran, bude pro australské vlády složitější takový koncept rušit nebo negativně ovlivňovat.

Práce poté přechází v analytickou část, k níž byla vypracována rozsáhlá příloha, která shrnuje velké množství zákonů a soudních rozhodnutí, které měly na životy původních obyvatel vliv. Pro lepší přehled a kompaktnost textu bylo do samotné práce vybráno jen několik příkladů, jejichž dopad na původní obyvatele i systém byl největší. Součástí této části je také komentovaná časová osa, která ukazuje, jak se k problematice stavěly vlády laboristické a vlády liberální. Tento přístup by měl čtenáři poskytnout závěry, ke kterým jsem dospěl při svém výzkumu, a také dostatek rozšiřujících informací pro další analýzu.

K popisované problematice se dá bezesporu přistoupit více způsoby. Logicky by se dalo vypracovat práci z pohledu původních obyvatel a jejich institucí, nebo z pohledu vlády a institucí, které vláda sama vytváří. Původní ambice práce, jak jsou nastíněny v projektu diplomové práce, počítaly s analýzou i tohoto rozměru problematiky. V práci je však tento pohled zastoupen pouze okrajově. Je to z toho důvodu, že až do iniciativy Closing the Gap neexistovala jasně definovaná platforma, na jejímž základě by bylo možné pozorovat

a analyzovat vývoj v této oblasti v režimu, který by byl podobný naší tripartitě. To je myšleno tak, že by docházelo k otevřené diskusi a spolupráci mezi mnoha stranami (původní obyvatelé, federální vláda, lokální vlády), které by hledaly řešení problémů sužujících původní obyvatele. To je hlavní důvod toho, proč je bottom-up přístup v této práci značně omezen. Dalším důvodem je slabá institucionalizace samotných původních obyvatel, která brání efektivnímu výzkumu jejich pozice. Celková roztržštěnost jednotlivých komunit, kdy kromě fundamentálních otázek mohou být v komunitách řešeny jiné problémy, orientaci v problému neusnadňuje. To platí jak pro organizace vládní, které mohou v tu chvíli pouze těžce uchopovat problémy a řešit je systematicky, tak to brání vzniku přehledných institucí původních obyvatel. Co se týká fundamentálních otázek ohledně suverenity nebo vlastnictví půdy, zde se problém napříč Austrálií příliš neliší, což umožnilo i vznik iniciativy Closing the Gap usilující o komplexní a jednotné řešení.

V práci se také setkáme primárně s dvěma časovými rámci. Před analytickou částí je využíváno relativně široké časové rozmezí, které umožní jednodušší popis okolností, jež vedly k situaci, ve níž se dnes původní obyvatelé nacházejí. Vzhledem k popisovaným fenoménům (native title, doctrine of Discovery, ...) musí část práce zasahovat do relativně vzdálené minulosti. Druhý časový rámec je použitý v analytické části. Toto časové rozmezí začíná v 70. letech minulého století a bylo zvoleno tak, aby zahrnovalo ta nejdůležitější dodnes platná rozhodnutí a zákony, které umožnily vývoj australského systému do současné podoby. Užší rozmezí by eliminovalo zcela zásadní legislativní opatření, jakým je například Aboriginal Land Rights (Northern Territory Act) 1976, který se, byť v novelizované podobě, používá dodnes a je pro původní obyvatele a jejich životy důležitý. Časové hranice tedy byly takto zvoleny pro lepší srozumitelnost a uchopení celé problematiky, aniž by poskytly zahrnující množství informací vedoucí ke zmatení. V textu se tak čtenář dozví základní informace pro pochopení textu, po prozkoumání časové osy bude mít přehled o množství a kvalitě zákonů schvalovaných jednotlivými vládami a pro další doplňující informace o legislativě může použít přílohu, která je rozsáhlou nefiltrovanou databází různě důležitých soudních rozhodnutí, která se však všechna nějakým způsobem dotýkají života původních obyvatel.

Základní výzkumnou tezí je, že současný politický systém Austrálie reflektuje požadavky původních obyvatel. Otázkou, na niž se výzkum pokusí najít odpověď, je, kdo je iniciátorem těchto požadavků, zda představitelé původních obyvatel či aktivistické skupiny či

politici. Lze očekávat, že pokud tyto požadavky formulují představitelé původních obyvatel, budou mít (mají) odlišnou podobu než v případě, že jsou jejich iniciátory politici? Jak pak na tyto „oficiální“ iniciativy původní obyvatelé reagují? Pokládají je za adekvátní, či je kritizují? Dále je důležitý kontext celé problematiky, jelikož původní obyvatelé neexistují výlučně v Austrálii. Cílem je také popsat situaci ve vybraných zemích, nabídnout různé teoretické pohledy na problematiku a ukázat důležitost mezinárodního práva a institucí v této problematice.

TEORETICKÉ PŘÍSTUPY A PROBLEMATIKA MEZINÁRODNÍHO PRÁVA

Teoretické přístupy k problematice původního australského obyvatelstva se dají v zásadě rozdělit do dvou skupin. První skupina se na problematiku zaměřuje z pohledu původního obyvatelstva. Tento přístup je nejčastěji charakterizován pojmem suverenity / sebeurčení. Pojem se však postupně také vyvíjel a dnes se na základě teoretického rámce můžeme bavit o suverenitě vnější a suverenitě vnitřní.¹ Příkladem aplikace tohoto konceptu by mohly být federalizované státy. Vnitřní suverenitu si drží každý jeden subjekt federace. Může mít své zvyky nebo třeba specifickou kuchyni. Navenek je pro subjekty federace vhodnější vystupovat jako celek, vzniká tak vyšší okruh suverenity vnější, kterou mají na starosti orgány federativní vlády. Uvnitř Spojených států amerických tak existují občané státu Florida nebo Washington se vším, co k tomu patří (vnitřní suverenity států), na mezinárodním poli však tyto státy vystupují jako Spojené státy americké (vnější suverenity), kdy má konkrétní politiku na starosti někdo jiný – ne vnitřní státy. Tento přístup je pro původní, nejen australské, obyvatele zcela zásadní. V mnoha případech by, čistě teoreticky, totiž původním obyvatelům mohla stačit ona suverenity vnitřní, která zahrnuje oficiální uznání jejich existence, a s takto jasně definovanou skupinou by se pak dalo efektivně pracovat v tom smyslu, že by mohli být například reprezentováni v parlamentu nebo zastřešeni organizací, která by v politickém systému mohla mít funkci poradního orgánu.

Pokud bychom nahlíželi na problematiku optikou sebeurčení, důstojnosti a minimálních požadavků na „zdravý“ život, základním stavebním kamenem by byl takzvaný UNDRIP (United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples) neboli Deklarace

¹ ROBBINS, Jane. A nation within? Indigenous peoples, representation and sovereignty in Australia.

OSN týkající se práv původních národů, která byla Valným shromážděním přijata v roce 2007.² Faktem je, že byt' se později k Deklaraci přidaly, v době schvalování byly proti čtyři země, mezi nimiž byla i Austrálie. Tato Deklarace tvoří most mezi tímto obecným a mezinárodně uznaným dokumentem a principem moci konstituované a moci, jež konstituuje. Nejprve si však řekneme pár slov k samotné Deklaraci. Ta byla přijata za účelem naplnění Charty OSN a za účelem podpory a uznání původních národů jako takových – od zcela základních myšlenek, jako jsou odmítnutí diskriminace původních národů, potvrzení stejného postavení ve společnosti vůči jejím ostatním členům, až po zcela explicitní zmínku o právu těchto národů na sebeurčení. Byt' pouze obecně a krátce, je v tomto ohledu Článek 3 Deklarace zcela nekompromisní: „*Původní obyvatelé mají právo na sebeurčení. Na základě toho práva svobodně určují svůj politický status a svobodně sledují své ekonomické, sociální a kulturní zájmy.*“ Otázku blíže specifikuje Článek 4 Deklarace: „*Původní národy při výkonu svého práva na sebeurčení mají právo na autonomii nebo samosprávu ve věcech týkajících se jejich vnitřních záležitostí, jakož i způsoby a prostředky pro financování jejich autonomních funkcí.*“ Další práva uvádí také Článek 5 Deklarace: „*Původní obyvatelé mají právo udržovat a posilovat své politické, právní, ekonomické, sociální a kulturní instituce, při zachování svého práva plně se účastnit politického, ekonomického, sociálního a kulturního života státu, pokud se tak sami rozhodnou.*“ Deklarace, ke které v roce 2009 přistoupila i Austrálie, je tak základním stavebním kamenem pro sebeurčení původních národů po celém světě. Zde se může objevit problém diskutovaný v jednom z následujících odstavců o tom, že původní obyvatelé musejí poskytnutých nástrojů sami využít.

Zmíněná Deklarace byla vnímána mnohými vládami spíše jako aspirační dokument, který měl za cíl rámcově nastínit fungování a problematiku skupin původních obyvatel. Autoři dokumentu samozřejmě mohli brát tento dokument jako normativní, nicméně realisticky nedocházelo k jeho doslovné implementaci, neboť dokument jako takový byl často v rozporu s ústavami jednotlivých států, které ho měly implementovat. Proto vždy muselo dojít ke změně v použitých termínech, a to ve vztahu konkrétní části Deklarace a konkrétní ústavy. Deklarace ovšem nikdy neměla příliš kladné ohlasy v zemích, které by se daly označit za problematické z pohledu původních obyvatel. Kanada byla první, která se rozhodla implementovat Deklaraci relativně doslovným způsobem. Pro takový způsob implementace se

² A/RES/61/295. In: [cit. 30.12.2022]. Dostupné z: <https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2FRES%2F61%2F295&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>.

rozhodla vláda Justina Trudeaua v roce 2016. Tento příslib se později ukázal jako nereálný, jelikož Deklarace byla v rozporu s Ústavou Kanady (což chtěla vláda vyřešit) a její změna, respektive implementace zákonů, které by vedly k naplnění Deklarace, se ukázala v podstatě jako nemožná.³ Zde je možné spatřit zárodek potenciálního problému. OSN jako organizace sdružující mnoho států s mnoha různými zájmy stojí před volbou, které vyšší principy se rozhodne dodržovat. Pokud to budou principy vedoucí k ochraně původního obyvatelstva, nutně to povede ke konfliktu s jednotlivými národními státy, které jsou zvyklé na určitou garanci své suverenity, nedělitelnost svých území a mnoho dalšího. To je také jeden z důvodů, proč není Deklarace naplňována ze sta procent a vymáhání závazků v Deklaraci stanovených je v podstatě nemožné. Jiné vyšší principy, na kterých se státy dohodly dříve, jsou totiž stále platné a v tomto konkrétním případě by muselo dojít k jejich změně či nahrazení na úkor států a principů již existujících. Deklarace však nebyla jediným nástrojem a možným přístupem k celé situaci. To, jak by mohli původní obyvatelé v rámci národních celků fungovat, se snaží vysvětlit a vymezit mnoho teorií v oborech mezinárodních vztahy a mezinárodní právo.

Navážeme několika teoriemi, které v této kapitole zastupují problematiku mezinárodního práva, a které nahlízejí na problematiku původních obyvatel. Tyto teorie pocházejí z díla Michaela Freemana, *The right to self-determination in international politics: six theories in search of a policy*.⁴ První teorie, která se objevuje v kontextu mezinárodního práva, je nazvaná „doktrína UN“ – zde je popsáno, jak při vzniku termínu sebeurčení mělo společenství primárně na mysli dekolonizované nově vzniklé státy. Byl to tedy problém jaksi evropského charakteru. Zde je evidentní dotčení se limitů, jelikož se předpokládalo sebeurčení na úrovni států, ne tak úplně jednotlivých skupin uvnitř státních celků. Důraz je kladen na suverenitu státních hranic a jejich nedělitelnost.

Jiný přístup obsahuje takzvaná „liberální teorie“. Ta se přednostně zaměřuje na práva jednotlivce – jeho individuální svobody. Právo jednotlivce na sebeurčení by tedy mělo být relativně jasné a pochopitelné? Není tomu tak, jelikož je nereálné, aby taková práva vyžadoval každý jedinec. Na tomto podkladě je zdůrazněno sebeurčení národů / skupin ve chvíli, kdy jsou tyto nároky vznášeny s cílem chránit základní práva jednotlivce. Později je také naznačen důležitý problém „nekonečného dělení“.

³ EXNER-PIROT, Heather. Friend or faux? Trudeau, Indigenous issues and Canada's brand. *Canadian Foreign Policy Journal*. 2018, roč. 24, č. 2. DOI: [10.1080/11926422.2018.1461667](https://doi.org/10.1080/11926422.2018.1461667).

⁴ FREEMAN, Michael. The right to self-determination in international politics: six theories in search of a policy. *Review of International Studies*. 1999, roč. 25, č. 3. DOI: [10.1017/S0260210599003551](https://doi.org/10.1017/S0260210599003551).

V demokratické teorii se, oproti liberální teorii, nespolehnáme na jedince jako takového, ale na vůli lidu, respektive na nastavení společnosti na tento princip. Naražíme tak na těžce vysvětlitelné problémy, jako co chápeme jako „lid“ a podobně. Nehledě na státy nebo národy nebo skupiny uvnitř... sebeurčení znamená právo na demokratickou vládu nad sebou samými.

Teorie „komunitariánů“ vnáší do celkového přemýšlení nový pohled, a sice pohled kultury, lépe řečeno pohled společnosti. Každý se totiž rodíme do určité společnosti a její charakteristiky se nám stávají vlastními – dotvářejí nás. Tak by se mohla objevovat hnutí, proudy, myšlenky na vytvoření sebeurčených skupin právě na této bázi. Závěr z toho je vlastně nejasný. Teorie však explicitně nenaznačuje, aby se rozpadaly státy pouze na základě výše uvedených kritérií.

Pátou teorií v pořadí je realismus. Byť článek zmiňuje, že se jedná o upravený pojem z oblasti mezinárodních vztahů, definice tak, jak je v článku, se od té z mezinárodních vztahů zase tolik neliší. Jsme na platformě, která je tedy mnohem pragmatictější a doporučuje kompromis jednotlivých stran spíše než cokoli jiného. V otázkách odtržení se je však spíše skeptická a doporučuje ho pouze v ojedinělých případech jako krajní a velice nouzové řešení. Nakonec doporučuje existujícím státním entitám, aby zabraňovaly touze po odtržení tím, že budou vstřícnější k ostatním požadavkům skupin, které volají po sebeurčení v rámci jednotného národa.

Tzv. „kosmopolitní“ teorie apeluje především na to, že univerzální lidská práva neznají hranic. Každý člověk na světě nehledě na barvu pleti, náboženské vyznání nebo státní příslušnost se rodí s určitými právy. Setkáváme se tedy ne pouze se dvěma stranami – stranou, jež se chce odtrhnout, a stranou, od které se chceme odtrhnout. Na scénu přichází i skupina / strana všech ostatních, kterých by se naše odtržení mohlo dotknout. Odtržení, respektive sebeurčení, které využije tohoto nástroje, je tak legitimní pouze v případě, že je „oprávněné“, tj. řeší nespravedlnosti, které byly páčány na skupině, jež se chce odtrhnout.

PŮVODNÍ OBYVATELÉ VE SVĚTĚ

Teorie a praxe může být často odlišná, a proto je potřeba ukázat si i reálné příklady. Literatura na toto téma je mnohem konkrétnější než zobecňující teorie a povětšinou popisuje konkrétní příklady řešení konfliktu mezi původními národy a moderními státy. V této kapitole

se tak setkáme s příklady z USA, Nového Zélandu, Norska a dalších zemí, které mají zkušenost s výskytem původních obyvatel na svém území. Žádná z těchto zemí však není stejná, ať už historicky, nebo kulturně, a ani nemá stejné původní obyvatelstvo. Tyto důvody vedou k různým reakcím / implementacím řešení problému.

Jako první příklady nám poslouží Švédsko a Norsko. V jejich případě je zajímavé, že skupina původních obyvatel (Sámové) se nachází v obou těchto zemích. Tento původní národ se dnes nachází na území celkem čtyř států. Byť se jedná o stejnou menšinu, která byla pouze rozdělena státními hranicemi a jejíž problémy s reprezentací by se mohly mnohým zdát jako velice podobné, její vývoj v rámci dvou rozdílných politických systémů, stejně jako konečný výsledek, nabral vždy zcela jiný směr. Instituce, které tedy vznikly vlastně ze stejné myšlenky, dospěly ke dvěma odlišným závěrům. V případě Švédska byl nastaven model, který favorizuje roli státu, a to v tom smyslu, že zdejší „parlament“ původních obyvatel funguje jako vládní organizace a je rozdělen na základě jedné podstatné otázky – honu jelenů. Tato tedy ne zcela široká agenda je pod správou konkrétní organizace, která ovšem mimo vymezená témata (kterých je málo) nemá na systém žádný podstatný vliv. Zde se také projevila myšlenka toho, jak jsou Sámové ve Švédsku chápáni. Jedná se o skupinu původních obyvatel, která požaduje ochranu své kultury, práva na sebeurčení a svého způsobu života. V kontextu celého státu je zájem této skupiny však pouze jedním z mnoha a zapadá do široké mozaiky strategických zájmů státu, ostatních organizací, lidu a jiných aktérů. Je zřejmé, že pro tuto skupinu je však hon jelenů natolik definující záležitostí, že by se jim tento styl života a kultury měl svěřit do správy. Norsko, na druhé straně, použilo pro vyrovnání se s původními obyvateli zcela jinou filozofii. Po druhé světové válce uznalo Sámy jako menšinovou skupinu původních obyvatel. Kromě tedy logického práva na ochranu jejich řeči, kultury a stylu života jim je připisován také nárok na určitou autonomii a právo na sebeurčení. Vznikla organizace s nezanedbatelným vlivem na systém, která je mnohem lépe schopna prosazovat zájmy určité skupiny obyvatel.⁵ Z vládní „agendy“ je zcela vyčleněna. Pravomoci této organizace jsou daleko větší, pracuje s větším rozpočtem než organizace švédská, a kromě jiného je nutná její konzultace, pokud se na celostátní úrovni řeší otázky s přímým dopadem na zmíněné původní obyvatele. Rozdílný přístup v obou zmíněných zemích tak spočívá v naprosto odlišném uchopení menšiny, které se týká. Švédský přístup pracuje na principu zájmů mnoha skupin a

⁵ JOSEFSEN, Eva, Ulf MÖRKENSTAM a Jo SAGLIE. Different Institutions within Similar States: The Norwegian and Swedish Sámediggis. *Ethnopolitics*. 2015, roč. 14, č. 1. DOI: 10.1080/17449057.2014.926611.

každé z nich je svěřeno jen to, čeho je stát ochotný se „vzdát“. Stát má pak na vše větší vliv a celá struktura je více centralizovaná. V norském případě mohou být zájmy ostatních aktérů jakékoliv a Sámů na norském území se nemusejí vůbec dotknout, což je dáno silnějším „parlamentem“ Sámů. Struktura stát – původní obyvatelstvo je decentralizovanější.

Dalším přístupem může být přímé začlenění původního obyvatelstva a jimi formulovaných požadavků do již existující struktury. Jedním z takových přístupů je princip dedikovaných parlamentních mandátů v národním parlamentu. To je cesta, kterou se vydal Nový Zéland. Přístup Nového Zélandu k původním obyvatelům byl z dnešního hlediska příkladný. Nikdy nebyli chápáni jako občané druhé kategorie. V politické kultuře je tak dlouhodobě zakořeněno, že Maori nejsou tradiční menšinou, která musí za svá práva a poskytnuté výhody aktivně bojovat. Na základě toho, že Maori „poskytli“ svou půdu ke kolonizaci, už tehdy bylo jasné, že budou chtít mít vliv na chod věcí. To se projevilo garantovanými křesly v jednokomorovém parlamentu. Později se ukázalo, že při změně volebního systému by se tato křesla mohla zrušit, jelikož by Maorové měli jednodušší přístup a šanci ke zvolení než za předchozího volebního systému. Varianta tedy byla garantovaná křesla zrušit, upravit ve prospěch, či neprospěch Maorů, nebo ponechat ve stávajícím systému. Je ukázkou respektu a vážnosti maorské menšiny, že se pravidla o garantovaných křeslech upravila ve prospěch Maorů samotných. Nově totiž garantovaná křesla souvisejí s počtem příslušníků maorské menšiny, kteří se přihlásili k volbě. To by jistě mohlo vést i k menšímu zastoupení Maorů, než garantoval předchozí systém, ale tento limit již teď není omezený ani shora – to vedlo k rostoucímu počtu zvolených potomků původních obyvatel. Nově adoptovaný systém MMP (mixed member proportional) navíc umožňuje také kandidaturu v tomto systému. Počet zvolených Maorů tak přesahuje jejich proporční zastoupení ve společnosti a ukazuje na jejich výsadní postavení. Zde jsou zásadní dvě myšlenky. Maorové již při příchodu kolonizátorů byli dostatečně organizovaní a schopní, aby se s nimi domluvili na základních pravidlech existence. Tento přístup je srovnatelný se vztahem Skotska k mocenskému centru ve Westminsteru. Maori vstoupili do současného spojení na základě dohody, a zachovali si tak svou důstojnost a vážnost. Další spíše faktickou poznámkou je to, že většina politických činitelů nediskutuje o tom, zda by měli být Maori v parlamentu zastoupeni, ale pouze o tom, do jaké míry by měli být zastoupeni. Nejlepší ukázkou této myšlenky je fakt, že mají v parlamentu větší zastoupení, než je jejich proporční

zastoupení ve společnosti.⁶

Na příkladu jiné země se podíváme na princip konceptu „sons of soil“ neboli „synové země“, který byl aplikován v Kanadě. Pro naplnění konceptu je nutné splnění několika podmínek. *„Za prvé se jedná o konflikt mezi příslušníky menšinové etnické skupiny soustředěné v některém regionu země a příslušníky relativně nedávné etnicky odlišné migrační vlny do tohoto regionu z jiných částí téže země. Za druhé, členové menšinové skupiny považují svou skupinu za oprávněné vlastníky oblasti jako rodového (nebo alespoň velmi dlouhodobého) domova své skupiny.“*⁷ Myšlenka by se jednou větou dala shrnout jako koncept, kdy jedna ze skupin chápe konkrétní území doslova jako „zemi svých předků“. To je také důvod, proč legitimizují svůj nárok na dané území. V Ontariu jako takovém se odehrálo následující. Nedávné legislativní iniciativy v provincii Ontario (a jinde) posloužily ke zvýšení důležitosti trvalé politické debaty: může rozvoj využívání přírodních zdrojů podpořit spolupráci mezi původními a nepůvodními komunitami, nebo vyvolá další konflikty? Jedním takovým vývojem, který prokázal, že vyvolává více konfliktů než spolupráce, je zákon vlády Ontaria nazvaný Far North Act, přijatý roku 2010. Ačkoli tento zákon navrhoval vytvořit rámec pro udržitelný rozvoj severních regionů provincie, jak skupiny původních obyvatel, tak další aktéři tuto legislativu silně kritizovali. To je z velké části způsobeno tím, že se znění zákona se skupinami původních obyvatel smysluplně nekonzultovalo. I když je možná příliš brzy na to, abychom určili dopady tohoto procesu, existují důkazy, které naznačují, že ohledně politické životaschopnosti implementace tohoto zákona zůstává velká nejistota. Důsledky jsou alarmující, protože tvrdíme, že taková nejistota a skupinové rozdíly by mohly poskytnout úrodné podmínky pro budoucí vypuknutí konfliktů mezi původními a nepůvodními obyvateli o půdu a území v severním Ontariu.⁸

AUSTRALSKÉ PŮVODNÍ OBYVATELSTVO

V konceptu, se kterým Deklarace přichází, se projevuje největší slabina současného nastavení, kterou je nevyřešená otázka legitimacy australské vlády. Konflikt, který se ve filozofické rovině mezi vládou a původním obyvatelstvem objeví, pracuje s níže rozebranými

⁶ XANTHAKI, Alexandra a Dominic O’SULLIVAN. Indigenous Participation in Elective Bodies: The Maori in New Zealand. *International Journal on Minority and Group Rights*. 2009, roč. 16, č. 2. DOI: 10.1163/157181109X427734.

⁷ CÔTÉ, Isabelle a Matthew I. MITCHELL. The Far North Act in Ontario, Canada: a sons of the soil conflict in the making? *Commonwealth & Comparative Politics*. 2018, roč. 56, č. 2. DOI: 10.1080/14662043.2017.1422418.

⁸ CÔTÉ, Isabelle a Matthew I. MITCHELL. The Far North Act in Ontario, Canada: a sons of the soil conflict in the making? *Commonwealth & Comparative Politics*. 2018, roč. 56, č. 2. DOI: [10.1080/14662043.2017.1422418](https://doi.org/10.1080/14662043.2017.1422418).

pojmy – konstituovaná a konstituující moc. Konstituovanou moc tedy chápeme jako instituce a právní rámec, který je sám schopen skrze svou moc tento rámec vymáhat a udržovat uvnitř svého vlastního nastavení zmíněné instituce. Této moci dává vzniknout moc konstituující, na jejíž definici se v moderním světě shodne drtivá většina lidí a jejíž podoba je relativně standardizovaná. Touto mocí je lid. Je to právě lid, který má určité parametry, propůjčující svou suverenitu, legitimitu a sílu moci konstituované, která ji institucionalizuje a uvádí v život v podobě dnes fungujících národních států. A je to přesně toto rozdělení, které je potenciálně až nebezpečné. Původní australští obyvatelé totiž jako konstituující moc chápali, na svém území zcela logicky, sebe. Příchod jiných národů a projekce těchto nepůvodních „konstituujících mocí“, která vedla ke vzniku Austrálie, jak je známá dnes, je tak potenciálně zcela nelegitimní. Respektive bere svou legitimitu jinde než u původních vlastníků australského kontinentu. V dnešní době nepředstavitelná, ale vlastně technicky správná představa by tak mohla být ta, že dnešní australský stát svou legitimitu tímto ztrácí a neměl by existovat.⁹ Proč se ale podobný problém neřeší, nebo neřeší tak intenzivně, také v jiných zemích? Pokud se nyní pouze zběžně podíváme na příklady USA nebo Nového Zélandu, je na první pohled patrný zásadní rozdíl. S původními obyvateli ve zmíněných zemích byla nastavena pravidla tak, že tito původní obyvatelé nemají potřebu uplatňovat svou moc, kterou konstituují instituce státu. Do tohoto stavu se dospělo faktickým vyrovnáním řekněme „pohledávek“. Nástrojem takového vyrovnání mohlo být vykupování pozemků od původních obyvatel v USA nebo požadavek tzv. „dedikovaných mandátů“ v novozélandském parlamentu, který zaručuje reprezentaci původním obyvatelům, jakožto i možnost skrze faktické zařazení do politického systému prosazovat své požadavky. Tento konflikt se tak v mnoha podobných situacích ztrácí.

Austrálie má naopak s tímto přístupem dlouhodobě problém, a tak i organizace, které se o podobné věci starají, většinou v australském prostředí selhaly. To dohnalo původní Australany k unikátnímu protestu, o který se podrobněji zajímala i odborná literatura a jenž na problematiku vyrovnání se s minulostí upozornil originálním způsobem. Tento protest je známý jako *Aboriginal Embassy* (Ambasáda původních obyvatel). Aby mohl tento protest vzniknout, využili organizátoři mezery v zákonech, která umožňuje původním Australanům kempovat na takzvaných „pozemcích Koruny“. Místem konání se stal travnatý plácek naproti

⁹ MULDOON, Paul a Andrew SCHAAP. *Aboriginal Sovereignty and the Politics of Reconciliation: The Constituent Power of the Aboriginal Embassy in Australia*.

budově „Starého parlamentu“, kde vzniklo stanové městečko, které bylo později označeno za Ambasadu původních obyvatel. Protest byl samozřejmě institucemi rozpuštěn, nicméně je to právě tato mezera v zákoně, které ukazují na špatné institucionální nastavení vůči původním obyvatelům a na chyby, kterých je institucionální rámec plný.¹⁰

Z pohledu nově příchozích osadníků byl uplatňován princip „terra nullius“, tj. země nikoho. Ten měl na formování současného systému největší vliv. I dnes vidíme jeho zbytky v systému, který je velice odolný vůči snahám o změnu. Koncept „terra nullius“ vychází z představy, že země nepatří jinému svrchovanému státu či entitě a že se na konkrétním území nenacházejí obyvatelé, kteří zde sídlí trvale. V takovém okamžiku je možné nechat se vést tímto konceptem, prohlásit toto území za „zemi nikoho“ a nárokovat si ho tak pro sebe. Konflikt, který je již nyní zřejmý, spočívá v nenaplnění definice „terra nullius“, jelikož zde byli původní obyvatelé. Tito obyvatelé jsou totiž přesvědčeni, že země zabraná v rámci logiky konceptu „terra nullius“ byla zabraná neprávem, a nemůže tedy legitimně tvořit moderní australský stát. Tento koncept však není jediným, který by mohl znamenat pro současné obyvatele potenciální problém.

Dalším užívaným konceptem je koncept známý jako „native title“, který by se dal přeložit jako „status původního obyvatele“. Byl zaveden v rozsudku „Mabo v. Queensland“, na jehož základě byl později přijat také zákon – Native Title Act (1993). Podle něj mohli začít původní obyvatelé vznášet nároky na území svých předků. Logika tohoto zákona spočívá ve formě „dědictví“, které v Austrálii funguje standardně. Jestliže jsem tedy schopný prokázat, že na tomto území žili moji předci, vlastnili konkrétní část země a starali se o ni, pak já jako jejich potomek mám na toto území právo.

Australský systém se s takovými požadavky musel nějakým způsobem vypořádat, protože pokud by někdo prokázal, že jeho předkové vlastnili území, na kterém dnes stojí polovina města Sydney, zřejmě by to nemohlo fungovat. Nástroj, který tak měl potenciál vyřešit problémy s půdou a poskytnout původním obyvatelům alespoň částečnou míru vyrovnání, se však později ukázal jako lichý. Kritiku ze strany antropologů a právníků si vysloužil zejména po uvedení interpretace soudu „na pravou míru“, když převážil názor, který ani po prokázání nároku na konkrétní území nepředurčuje konkrétního žadatele k tomu, že by

¹⁰ MULDOON, Paul a Andrew SCHAAP. Aboriginal Sovereignty and the Politics of Reconciliation: The Constituent Power of the Aboriginal Embassy in Australia.

měl území dostat.¹¹

Proč ale australský systém takovéto problémy má? Výše je zmíněná určitá rezistence vůči změně, které nepomáhá ani institucionální nastavení celého systému. Hlavním problémem je psaná rigidní ústava, k jejíž změně by se muselo přistoupit v případě požadavku hlubokého systémového řešení. Dalším důvodem je například samotná mentalita, kdy původní obyvatelstvo nemělo ani australské občanství. Jako problém ze strany systému lze také vnímat jeho nekonzistenci v přístupu k této již dlouhodobě se opakující otázce. Instituce, které byly speciálně vytvořeny pro její řešení, se až příliš často mění, pokaždé mají jiné pravomoci, podléhají jinému řídicímu orgánu a mají plnit jiný účel než organizace předchozí. To samozřejmě vede k nedokončování projektů, které potřebují pro svou správnou existenci několik let. Velký podíl na tom mají různé australské vlády, které se často liší v tom, jak chtějí k problematice původních obyvatel přistupovat. Často se tak setkáme se situací, kdy organizace, které sám stát zakládá, přestávají fungovat v okamžiku, kdy vláda, která je vytvořila, opouští svůj úřad. Nová vláda většinou nemá na pokračování organizace v předešlé podobě zájem. To je nejčastěji dáno rozdílem jak v ideologické koncepci, kdy si vláda představuje řešení problému jinak, tak ve smyslu struktury organizace, která měla problematiku na starosti. Nová vláda chce mít organizaci například jako prostý poradní orgán. Předchozí vláda ale mohla dávat organizaci určitou autonomii v rozhodování. Než předělávat celou strukturu organizace a měnit věci k obrazu svému, je jednodušší organizaci zrušit.

Právě tento politicky podmíněný problém však nemohl dlouhodobě zůstat neřešený. Australané proto přišli s plánem vyrovnání neboli rekonciliace. Přijetí myšlenky, že je něco špatně a je potřeba systémové řešení, se objevuje v osmdesátých letech minulého století. Tou dobou roste tlak na australskou politickou elitu, aby se s původními obyvateli uzavřela určitá forma dohody, která by jasně definovala jejich postavení v australském politickém systému a vymezila by, do jaké míry je moderní australský stát schopen dostát požadavkům původního obyvatelstva.

Výše jsem zmínil, že problémem nemusí nutně být to, že nedojde k naplnění veškerých požadavků, ale to, že právě neproběhl žádný úspěšný proces vyrovnání, že australský stát nikdy nezískal legitimitu ke svému vzniku právě od původních obyvatel. Tato noblesní a dlouho potřebná myšlenka nabrala prudký obrat. Po vzniku orgánu pro rekonciliaci

¹¹ GLASKIN, Katie. Australia, Aboriginal Rights in. In: CALLAN, Hilary, ed. *The International Encyclopedia of Anthropology*. Wiley, 2018. DOI: [10.1002/9781118924396.wbiea2161](https://doi.org/10.1002/9781118924396.wbiea2161).

měl být vypracován plán na ochranu kultury původních obyvatel a mělo dojít k definici jejich postavení. Po zániku orgánu, který měl rekongiliaci na starost, vznikl program, jenž měl na tento orgán navazovat. Program si kladl za cíl spojit původní obyvatele s těmi moderními a výsledkem měla být myšlenka Reconciliation Australia, která by konečně vedla k jasnému definování vztahů mezi konkrétní menšinou a novodobými obyvateli. Ani tyto snahy však nevedly k úspěchu. Mnozí původní obyvatelé vnímali tyto organizace jako urážku všeho, čemu měly původně sloužit. Takové vnímání není zcela překvapivé, jelikož se postupem času ukázalo, že namísto rovnoprávnosti, narovnání a usnadnění života původním obyvatelům se obě agentury snažily o nastavení takového vnímání, které by vykreslilo kulturu osadníků jako tu důležitou, původní, zasluhující si ochranu a propagaci. Pravdou je, že se pod zmiňovanou ochranu mělo dostat i něco málo z kultury původních obyvatel, vše však bylo nastaveno tak, aby nedošlo k systémovému řešení, tedy k nastavení závazných pravidel, jež by vedla k dlouhodobému uznání a ochraně kultury původního obyvatelstva. Co víc, celá věc byla nakonec vnímána i mezi samotnými Australany (tedy potomky anglických a jiných osadníků) jako „výhodný obchod“, který původnímu obyvatelstvu vlastně nepomohl.

Tento pocit ještě zesílil poté, co se k moci v roce 1996 dostala Howardova vláda, která se netajila tím, že narovnání vztahů s původním obyvatelstvem opravdu není prioritou. Za jeho vlády tak byly zmíněné snahy ukončeny a došlo pouze k vybudování pomníku, který měl symbolizovat symbiózu obou stran a snahu australských vlád o smíření s původními obyvateli. Tento pomník nahradil protestní místo stanové ambasády, o které jsme již mluvili. Pokud vezmeme v úvahu takový druh vyjádření podpory původním národům, ve spojení se špatnými výkony několika po sobě jdoucích vlád ohledně klíčových aspirací původních obyvatel během období usmíření, je pochopitelné, že mnoho původních národů považuje oficiální usmíření pouze za poslední fázi koloniálního projektu. Jak uvedl Ray Jackson: *„Federální vláda, stejně jako všechny ostatní předtím, nadále uráží naše starší a vůdce. Pokračují v hanění naší skutečné historie. Pokračují v rozkrádání půdy. Vše beztrestně. Přesto mluví o smíření.“*¹² Celý odstavec hovoří o neúspěchu, kterým byl oficiální program na „smíření“ moderního australského obyvatelstva a toho původního. Koncept, podle kterého se v tomto období k původnímu obyvatelstvu přistupovalo, má však svůj název: „politika praktické asimilace“. Objevují se také teorie o tom, že čím déle bude proces neúspěšně probíhat, tím menší skupinu budou původní obyvatelé, respektive jejich potomci, tvořit, čímž

¹² SHORT, Damien. Australian 'Aboriginal' Reconciliation: The Latest Phase in the Colonial Project.

by se problém prakticky vyřešil sám. Principiálně by se tak ale Austrálie nikdy nemusela vypořádat s tím, že v podstatě kolonizovala určité území a jeho obyvatele.

PROBLEMATIKA ÚZEMNÍCH NÁROKŮ V AUSTRÁLII

Problematika územních nároků je s mezinárodním právním systémem úzce spojená. Právě měřítko vlastnictví / vyvlastnění / zabavení je často předmětem diskuze ve vztahu k původním obyvatelům. Je to také měřítko jednoduše implementovatelné do mezinárodního nebo státního práva, protože vlastnictví půdy se dá jednoduše vytyčit a je pak jasně vidět, kdo na území žije nebo jak se o něj stará.

V Austrálii je problematika vlastnictví půdy zásadní. Jedná se o půdu, o niž původní obyvatelé přicházeli v důsledku nově příchozích osadníků. Ti je postupně vytlačovali z jimi obývaných území a zabírali si pro sebe stále větší teritorium. V novodobé historii je tento problém spojen s několika rozhodnutími nejvyššího australského soudu, kdy si potomci původních obyvatel na státu nárokují území, u kterého cítí, že bylo jejich předkům zabaveno neprávem.

Kromě jasně definovaných přístupů, které řeší problematiku vlastnictví půdy původními obyvateli na mezinárodní, nebo alespoň celostátní úrovni, se v minulosti objevovaly i přístupy individuální. Ty nebyly postaveny na pravidlech, která by se jinde oficiálně využívala a měla alespoň teoretickou šanci na implementaci v celém systému (ať už australském, nebo mezinárodním). Jedním z těchto přístupů je případ Johna Batmana, který v 30. letech 19. století skupoval půdu přímo od původních obyvatel. Tento přístup, v kontextu principu „terra nullius“, který byl v té době stále platným a oficiálním přístupem Koruny k problematice původních obyvatel, nebyl podle tehdejších zvyklostí správný a úřady musely zaujmout určité stanovisko. V případě jejich nečinnosti by takto totiž mohli postupovat všichni, a celé území Austrálie by tak bylo dříve nebo později rozprodáno. Problematické tedy bylo to, že Batman nepožádal o schválení transakce zástupce britské vlády, tak jako to kdysi udělal William Penn, podle něhož je pojmenována Pensylvánie. Když se informace o transakci mezi Batmanem a původními obyvateli dostala ke guvernérovi Nového Jižního Walesu, nechal se dokonce slyšet, že: *„Každá taková smlouva, ujednání nebo kontrakt s původními obyvateli je neplatná a bez účinku proti nárokům Koruny na území původních*

obyvatel.“¹³ Je tedy zřejmé, že takovýto přístup „na vlastní pěst“ nebyl možný, a i přes zjevnou nejistotu, jak k takovým problémům jednotně přistupovat, bylo jasné, že řešení bude muset být nastaveno top-down mechanismem, který bude závazný a platný pro všechny účastníky systému.

Průlomovým soudním rozhodnutím je rozhodnutí v procesu *Mabo v. Queensland*. Nejvyšší australský soud v něm oficiálně uznal, že koncept „terra nullius“, jehož optikou bylo na problematiku původních obyvatel do té doby nahlíženo, je chybný, a tedy fakticky přiznal, že původní obyvatelé mají určité nároky směrem k půdě, o kterou v procesu příchodu osadníků přišli. Podle tohoto rozhodnutí je stále právem Koruny nakládat s australským územím, jak uzná za vhodné, je však nutné brát ohled na břemeno v podobě nároků původních obyvatel. Libovůle Koruny byla tedy tímto modifikována. Na základě precedenčního práva tak vznikl nástroj, který mohou původní obyvatelé použít v procesu, ve kterém si nárokují určité území. Podle pozdějších výkladů tohoto rozhodnutí se však dospělo k závěru, že tyto nároky nepředstavují nároky na půdu jako takovou. Titul, který byl tímto rozhodnutím původním obyvatelům fakticky přiznán, je spíše chápán jako právo využívat půdu k tradičnímu způsobu života. Jedná se zejména o lov, sběr plodin, praktikování tradičních rituálů, aniž by vznikal faktický nárok na vlastnění půdy, na které se tyto aktivity odehrávají. Tato myšlenka byla později zakotvena v *Indigenous Land Use Agreements (ILUAs, 1992)*. Jeho právní rámec jednoznačně specifikoval, jaké aktivity mají být původním obyvatelům umožněny. Nad rámec těchto usnesení bylo přijato více než dvacet *Joint Management Agreements*, na jejichž základě je umožněn přístup na území, která v minulosti vlastnili původní obyvatelé, aby zde mohli vykonávat tradiční způsob svého života. Je však důležité znovu poznamenat, že to neznamená, že by vlastnictví půdy přešlo na původní obyvatele nebo jejich potomky.¹⁴

Další z rozhodnutí soudu, které je pro australský systém určující, je rozhodnutí v případě *Coe v. Commonwealth (1979)*. Toto rozhodnutí sice předcházelo rozhodnutí v případě *Mabo v. Queensland*, druhé zmíněné je však známější, proto v této kapitole zabírá pomyslnou příčku právě před případem *Coe v. Commonwealth*. Samotné rozhodnutí souviselo s Coeovým nárokem na půdu. Tento nárok byl u soudu vznesen již dříve a celý

¹³ BLAKE, A. Watson The Impact of the American Doctrine of Discovery on Native Land Rights in Australia, Canada, and New Zealand, 34 SEATTLE U. L. REV. 507 (2011).

¹⁴ GÖCKE, Katja. Protection and realization of indigenous peoples' land rights at the national and international level. *Goettingen Journal of International Law* ; Vol. 5. Göttingen : Institut für Völker- und Europarecht, 2013, roč. no. 1. DOI: 10.3249/1868-1581-5-1-GOECKE.

tento soudní proces je pouze o úpravě vzneseného nároku tak, aby vyzněl následovně: V upraveném návrhu, který byl soudu předložen, bylo zásadní a) vykreslení původních obyvatel jako suverénního národa, b) dále uznání toho, že Britové při osidlování Austrálie porušili suverenitu právě národa původních obyvatel, c) a také, že Austrálie byla získána silou / dobytím, nikoliv na základě dohod a pokojného osidlování. Všechna tato prohlášení navazují na první bod, kterým je suverenita australského původního obyvatelstva. Pokud by byl tento princip uznán, australský stát by se bez dohody s původním obyvatelstvem fakticky pohyboval i dnes na cizím území. Rozhodnutí soudce J. Gibbse v tomto případě předznamenalo problémy, se kterými se původní obyvatelé potýkají dodnes. Ve svém rozhodnutí uvedl: „*Tvrzení, že v Austrálii existuje původní národ, který uplatňuje suverenitu, byť omezeného druhu, je z pohledu dnešního zákona zcela nemožné.*“ Rozhodnutí bylo učiněno na základě toho, že by bylo obtížné prokázat, že původní obyvatelé Austrálie byli organizováni jako „odlišná politická společnost oddělená od ostatních“. Je tedy zcela jasné, že existence jakéhokoli národa prosazujícího svou suverenitu, jež je v rozporu se suverenitou současného australského státu, je zcela nepředstavitelná. Právo, podle kterého byl rozsudek vyneseny a podle kterého se dnes Australané řídí, si není schopno s takovou situací v současné podobě poradit. Ve svém rozhodnutí se soud dále věnoval výzvě v podobě prohlášení žalobce ohledně problému kolonizace Austrálie. Zde se soud vyjádřil následovně: „*J. Gibbs také zastává názor, že právní předpoklad, na jehož základě byla Austrálie kolonizována, není žalovatelný, což znamená, že soud o něm nemůže rozhodnout, protože je zásadní pro náš právní systém, že se australské kolonie staly britským majetkem urovnáním, nikoli dobytím.*“ Toto rozhodnutí je jasné pouze z pohledu Velké Británie, jelikož by jakékoli jiné rozhodnutí v této věci znamenalo zpochybnění jakéhokoli nároku současného australského státu na kontinent, na němž se nachází. Po rozhodnutí v popsanych bodech a) a b) je potřeba přijmout rozhodnutí / doporučení i v bodě c), který úzce souvisí se způsobem kolonizace. Zde bylo přijato ustanovení o nemožnosti soudu rozhodnout právě v této věci, a to z následujícího důvodu: „*Suverenita, kterou Coe napadal, byla stejná suverenita, která dávala legitimitu soudu, u kterého Coe podal žalobu. Vrchní soud proto nebyl správnou jurisdikcí, ve které by mohla být svrchovanost vrchního soudu zpochybněna.*“ Poslední argument dává smysl právně a není pro žalobce normativní. Pouze ho odkazuje na použití soudu jiné instance. Vzhledem k povaze případu by se však muselo jednat o soud s mezinárodním mandátem. Je také dobré si uvědomit, že soud skutečně nemůže rozhodovat

ve věci, na jejímž základě je jeho legitimita platná, či nikoliv.¹⁵ Problematika půdy a jejího vlastnictví původními obyvateli tak zůstala v podstatě bez odpovědi a jako taková umožnila pozdější proces, ve kterém soud vytvořil „native title“ v případě Mabo v. Queensland. Otázka suverenity byla jasně odmítnuta. Výsledek tedy je, že suverenitu jako takovou původní obyvatelé skrze soudy nejspíše nezískají, nárok na svá území a jejich další předávání z generace na generaci by v budoucnu získat mohli.

VLÁDNÍ ORGANIZACE A CHYBĚJÍCÍ DLOUHODOBÁ KONCEPCE

Stav institucionalizace pomoci původním obyvatelům dlouhodobě postrádal koncepci, která by přetrvala déle než jedno volební období. Za posledních šedesát let postupně vzniklo a zaniklo více než pět vládou zřízených organizací, které měly mít problematiku na starosti. Zdravý rozum velí, že pokud se řešení takto komplexního problému změní zhruba každých deset let, nemůže vést k efektivnímu rozřešení. Této myšlence nahrává i fakt, že každá nová organizace nahrazovala tu starou s jinými kompetencemi a pro vládu vždy představovala jiný orgán, od poradního po ministerský. To reflektovalo vztah, jaký má samotná vláda k organizaci, a co od ní očekává. Tento přístup vedl k chaosu a původní obyvatelé stále dopláceli na neřešení jejich problémů.

Prvním zástupcem v této kategorii je organizace, která existovala mezi lety 1971 a 1972. Nesla označení „Department of the Environment, Aborigines and the Arts“ a její existence byla postavena na tom, že jako jedno ministerstvo měla na starosti širokou a na první pohled nesourodou agendu. Do té doby měla problematiku původních obyvatel na starost kancelář australského premiéra. V této podobě se o problematiku původních obyvatel zajímalo toto konkrétní ministerstvo pouze velice krátce, jelikož jeho existence byla spojena přímo s vládou premiéra Williama McMahona, která se u moci udržela pouze jeden rok. Krátká existence organizace a celkové spojení s jinou agendou znemožňuje podrobnější analýzu záměrů vlády.¹⁶ S příchodem vlády Gougha Whitlama dochází k zásadnějšímu obratu, ten může být dán i tím, že se jedná o premiéra Laboristické strany, která měla tradičně odlišné názory na vedení agendy vůči původním obyvatelům. Charakter této změny se projevil zřízením samostatné agentury pověřené řešením problémů původních obyvatel. Nesla jméno „Department of Aboriginal Affairs“ a paradoxně vznikla ještě před vznikem nové

¹⁵ ATNS – Agreements, Treaties and Negotiated Settlements project. In: [cit. 30.01.2023]. Dostupné z: <https://database.atns.net.au/agreement.asp?EntityID=8717>.

¹⁶ Agency Detail. In: [cit. 04.03.2023]. Dostupné z: https://recordsearch.naa.gov.au/SearchNRRetrieve/Interface/DetailsReports/AgencyDetail.aspx?reg_no=CA%201407.

Laboristické vlády, fungovala ovšem odděleně. Původní organizace vznikla v roce 1967 za vlády Harolda Holta. V rámci restrukturalizace se přeměnila v samotné ministerstvo a byla zcela zakomponována do systému vládních ministerstev, jak již bylo zmíněno, vládou Gougha Whitlama. V této podobě existovala organizace poměrně dlouho, až do roku 1990. V rámci tohoto období už byl prostor pro nastavení nějakých rámcových pravidel a organizace s takto dlouhou působností už měla šanci něco změnit. Problematika byla ve střídajících se vládách, které pokaždé braly toto konkrétní ministerstvo s různou mírou vážnosti. Podle toho vypadaly i rozpočty organizace v průběhu let. O pouhé čtyři roky později od svého vzniku v podobě ministerstva měla organizace svůj rozpočet zkrácen o celých 43 % za vlády Malcolma Fräsera. To mohlo mít mnoho důvodů – ať už ten, že byl Fraser představitelem opoziční vlády oproti vládě, která ministerstvo založila, anebo ten, že Fraserova vláda byla jmenována jako vláda úřednická, která pouze hledala místa, kde ušetřit. Situace pro původní obyvatele na této frontě nevypadala dobře. Podfinancovaná organizace byla vedená lidmi, kteří neměli politickou vůli se vážně zabývat problematikou původního obyvatelstva. To vedlo k dalším zmatkům a stále nebyl řešen zárodek problému, ale pouze projevy, které se v rámci systému objevovaly. Byť tato organizace zanikla oficiálně až v roce 1990 za vlády Boba Hawkeho, již od osmdesátých let měla konkurenci. Vznikla totiž „Aboriginal Development Commission“, která sice formálně spadala pod ministerstvo, ale její fungování bylo výjimečné. Na starosti měla akvizice a jednání s podniky, které chtěly například těžit na území původních obyvatel. Kromě této organizace vznikla také „National Aboriginal Conference“. Zde bylo zajímavé, že se jednalo o reprezentativní těleso, do kterého byli voleni sami původní obyvatelé. Obě tyto organizace dále spadaly pod ministerstvo. Jejich rozličné funkce a v případě National Aboriginal Conference také relativně silná legitimita vedly ovšem k tomu, že obyčejní lidé pořádně nevěděli, kdo je za co zodpovědný a jaké kompetence jednotlivé organizace mají.

To vše se mělo změnit v již zmiňovaném roce 1990 vznikem „Aboriginal and Torres Strait Islander Commission“. Tato organizace, vytvořená pod taktovkou Boba Hawkeho, měla silný jednotící charakter a měla do systému vnést řád. Hlavně ale měla mít dlouhodobější charakter, který by se konečně zabýval systémovějším řešením problémů. Tato organizace, známá také jako ATSIC, fungovala do roku 2005 a je obecně chápána pozitivněji než její předchůdci, což je dáno mnoha projekty a změnami, které pod strukturu ATSIC spadaly. V zakládacích listinách má vytyčeny následující cíle: a) zajistit maximální účast původních obyvatel na formulování a provádění vládní politiky, b) podporovat samosprávu a

soběstačnost původních obyvatel, c) podporovat hospodářský, sociální a kulturní rozvoj původních obyvatel, d) zajistit koordinaci politiky Commonwealthu, státu, území a místní samosprávy ovlivňující původní obyvatelstvo. Kromě cílů, které byly v listině stanoveny, bylo také řečeno, jakými způsoby jich má ATSIC dosahovat. Konkrétně měla organizace možnost radit vládám na všech úrovních a v jakýchkoliv otázkách týkajících se původních obyvatel, obhajovat uznání práv původních obyvatel jménem původních národů na regionální, národní a mezinárodní úrovni, poskytovat a monitorovat některé programy a služby vlády Commonwealthu. Měla tedy konečně být všeobjímající organizací, která bude místo pouhých symptomů problémů řešit problémy samotné. Organizace nad sebou vždy měla vládní dohled, přirozeně. Její fungování však bylo jiné než u ostatních. Toto těleso bylo obsazováno volbami a v rámci své struktury vytvářelo mnoho regionálních pracovišť a buněk. Konec, který přišel v roce 2005, byl pro organizaci nedůstojný, jelikož byl spojen s mnoha korupčními skandály. Rozpuštění této organizace však bylo v rozporu s mnoha doporučeními, které vlády v průběhu let dostávaly od nezávislých kontrolních orgánů a komisí.¹⁷ Nastala tedy otázka, jaký přístup zvolit nyní. ATSIC měl v systému hlubší kořeny než předešlé organizace díky své rozšířené a komplexní působnosti. Bylo tedy jasné, že organizace, která agendu převezme, bude mít laťku nastavenou relativně vysoko.

Nová organizace s názvem „The Office of Indigenous Policy Coordination“ vznikla jako přímá náhrada zrušené organizace ATSIC. The Office of Indigenous Policy Coordination vzniká v roce 2004, kdy již byl zánik ATSICu zřejmý. Z názvu patrná a důležitá změna je ta, že se nejedná o ministerstvo. Toto oddělení vzniklo nejdříve v rámci Ministerstva pro imigraci, multikulturalitu a záležitosti původních obyvatel a v roce 2006 bylo přesunuto pod nové Ministerstvo pro rodinu, komunitní služby a záležitosti původních obyvatel. V rámci této změny docházelo postupně k mainstreamingu řízení, vymyšlení a implementace konkrétních politik a dalších věcí. Mainstreaming v tomto kontextu znamená, že se nepovažovalo za nutné vyčleňovat speciální organizace, týmy a kanceláře pro řešení problémů původních obyvatel. Mělo se za to, že veškerá potřebná infrastruktura již přece existuje, a to v podobě institucí a organizací, které federální vláda již má a běžně je využívá pro vládu jako takovou. Konec této organizace se nesl v duchu tohoto mainstreamingu. Došlo k včlenění všech organizací pod jednu hlavičku, kterou je „Department of the Prime Minister and Cabinet“. Jedná se o poradní orgán premiéra, ve kterém najdeme kromě jeho samotného

¹⁷ BENNETT, Scott a Angela PRATT. The end of ATSIC and the future administration of Indigenous affairs.

také jeho ministry a mnoho dalších členů, kteří udržují v chodu vládu jako takovou. Součástí je také „Minister for Indigenous Affairs“. Pozice tohoto ministra nevznikla nově, jen předtím neměl takovou sílu při formování politiky původních obyvatel. Jak je zmíněno výše, všechny organizace podléhaly vládnímu dohledu, ale například ATSIC fungoval víceméně nezávisle a byla to organizace jako taková, která uváděla do reality teoretické koncepty. Pod hlavičkou tohoto ministra, který je v tomto případě jasnou vedoucí figurou, vznikají v rámci ministerstva pro problematiku původních obyvatel agentury, které mají každá na starost určitou oblast vývoje. Najdeme zde tak agentury jako například: Torres Strait Regional Authority, Office of the Registrar of Indigenous Corporations, Central / Northern / Tiwi Land Council a mnoho dalších. Více méně to tedy funguje na bázi, kdy si agentury rozebírají problémy, podle kterých se pak také jmenují a jejichž konkrétní agendu mají na starosti. Na vše tedy dohlíží konkrétní ministr, ale jedna všeobjímající organizace, jakou byl třeba ATSIC, neexistuje, respektive neexistovala.

Takovou organizaci nejvíce připomínal „Indigenous Advisory Council“, který byl poradním orgánem premiéra a vznikl v roce 2013. Jeho primárním cílem bylo radit vládě ohledně čehokoliv, co mělo spojitost s původními obyvateli. Rada měla dvanáct členů scházejících se třikrát ročně. Tato organizace existuje po boku jiné, která vznikla mnohem později v roce 2019, je však výše postavená a má ambice po dlouhé době nahradit ATSIC v tom smyslu, že by pod její hlavičku spadaly ostatní organizace a měla by na starosti koordinaci všech projektů mezi původními obyvateli a vládou. Jmenuje se „National Indigenous Australians Agency“ a přímo spadá pod ministryni pro záležitosti původních obyvatel, kterou je v tuto chvíli Linda Burney. To znamená, že „mateřským“ ministerstvem je „Department of Prime Minister and Cabinet“, jehož součástí je právě ministryně pro záležitosti původních obyvatel. Agentura jako taková má ještě svou ředitelku, kterou je Jody Broun, která sama pochází z rodiny s kořeny původních obyvatel. Sama organizace na svých oficiálních stránkách uvádí své oficiální poslání relativně vágně. Cílem tedy je, aby *„původním obyvatelům a obyvatelům ostrova Torres Strait bylo nasloucháno, aby byli uznáváni a podporováni.“*¹⁸ Zde je důležité poznamenat, že pojem původní obyvatelé zahrnuje všechny takové skupiny na území Austrálie, a to i přesto, že tyto skupiny mohou samy sebe nazývat různě. Toto prohlášení je podpořeno tím, jaký úkol je agentuře stanoven

¹⁸ CABINET, Prime Minister and. The Agency. In: . 29. 2. 2016 [cit. 06.03.2023]. Dostupné z: <https://www.niaa.gov.au/who-we-are/the-agency>.

v rámci prováděcího nařízení, které ji stvořilo. Tyto povinnosti jsou následující: „*Vést a koordinovat rozvoj politiky Commonwealthu, a tedy navrhování a provádění programů a poskytování služeb původním obyvatelům a obyvatelům ostrova Torres Strait; poskytovat rady premiérovi a ministrovi pro záležitosti původních obyvatel ohledně vládních priorit pro původní obyvatel a obyvatel ostrova Torres Strait; vést a koordinovat vývoj a provádění australských cílů v rámci iniciativy Closing the Gap ve spolupráci s původními Australany; vést aktivity Commonwealthu na podporu rekonciliace.*“¹⁹

INICIATIVA „CLOSING THE GAP“

Tato iniciativa stále existuje a dochází k jejímu naplňování. Stejně jako „National Indigenous Australians Agency“ (NIAA), tak i „National Agreement on Closing the Gap“ jsou projekty, které v současné době nějakým způsobem fungují, a tedy je zřejmé, že se vyvíjejí. Berme proto na vědomí, že se v budoucnu tyto plány mohou rozvinout do podoby, která problematiku popisovanou v této práci zcela vyřeší. Ve zkratce je nutné již nyní brát v úvahu proměnlivost tématu, o kterém se bavíme.

Samotná iniciativa Closing the Gap spočívá ve spolupráci mnoha různých stran. Jen díky zapojení mnoha stran a díky analýze různých úhlů pohledů může vzniknout kompromis, který uspokojí většinu. V případě iniciativy Closing the Gap můžeme pozorovat zapojení následujících stran: federální vláda, jednotlivé regionální a teritoriální vlády, asociace lokálních australských vlád a tzv. „Coalition of Aboriginal and Torres Strait Islander Peak Organisations“. Poslední zmíněná strana má být „*reprezentativní orgán více než osmdesáti komunit a organizací původních obyvatel a ostrovanů z Torres Strait Island. Sešli jsme se jako akt sebeurčení, abychom byli formálními partnery australských vlád v iniciativě Closing the Gap.*“²⁰ V rámci tohoto sdružení byla vytvořena smlouva, v níž si každá strana klade specifické cíle, kdy by mělo postupně, díky dosahování dílčích vítězství každé ze stran, docházet jak ke zlepšování vztahů mezi vládními agenturami a původními obyvateli, tak k řešení problémů, které původní obyvatelé mají. Unikátnost je v tom, že už se nejedná pouze o top-down přístup, ale dochází i k zapojení organizace, která reprezentuje původní obyvatel. Tyto strany se rozhodly implementovat takzvanou Dohodu, která popisuje jejich závazky a stanovuje cíle a myšlenky, které chce každá ze stran naplnit.

¹⁹ PMC. Order to Establish the National Indigenous Australians Agency as an Executive Agency. In: [cit. 06.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2019G00474/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2019G00474>.

²⁰ Our Story [online] [cit. 06.03.2023]. Dostupné z: <https://coalitionofpeaks.org.au/our-story/>.

Ukázkou jejich determinace jsou slova z preambule Dohody, ve které jsou stanoveny základní myšlenky celého projektu. Mezi ty nejzásadnější patří například uznání existence původních obyvatel a uznání nároků na půdu původních obyvatel, respektování jejich vůdců a jejich komunity a zdůraznění důležitosti přístupu všech relevantních stran – vlády, zástupců místních vlád a zástupců původních obyvatel. Vláda je rovněž vázána naplňováním požadavků na spolupráci a snahu o hledání nových přístupů k původním obyvatelům, a to minimálně do vypršení platnosti smlouvy. Podobný dokument nemá v australském prostředí obdoby. Jeho unikátnost spočívá v tom, že se nejedná o jednostranné prohlášení vlády jako v minulosti, ale jedná se o spolupráci s původními obyvateli, kdy je federální vláda ochotná podělit se o své rozhodovací pravomoci například v oblasti výstavby na území původních obyvatel nebo regulaci rybolovu ve vodách původních obyvatel. Dává jim tak určitou kontrolu nad tím, co se kolem nich děje.²¹ Dále je také poznamenáno, že tato Dohoda platí, dokud nebude nahrazena jinou, tj. nelze ji zrušit bez náhrady. Platná je pro všechny australské vlády na jakékoli úrovni, byť o její vymahatelnosti se dá debatovat, nicméně takové prohlášení je v Dohodě zahrnuto.

V Dohodě jsou stanoveny cíle, kterých mají účastníci se strany dosáhnout. Mezi ně patří: sdílené rozhodování – ve smyslu ochoty vlád komunikovat a radit se o záležitostech, které se týkají původních obyvatel; budování komunitně kontrolovaného sektoru – dát původním obyvatelům možnost rozhodovat si o některých věcech čistě v rámci svých komunit; zlepšení mainstreamových institucí – tyto instituce musejí brát na vědomí zvláštní postavení původních obyvatel a specifických problémů, které řeší; údaje vedené původními obyvateli a obyvateli Torres Strait Island – vzhledem k povaze komunit mají původní obyvatelé k dispozici mnoho dat, která mohou posloužit v poradních schůzkách s vládou a na jejichž základě se mohou a mají formovat prosazované politiky; a mnoho socioekonomických výsledků – tento bod má souvislost s tím, jak je nakládáno s nerostným bohatstvím na území původních obyvatel, nebo s programy, které usnadňují vstup podnikatelům z řad původních obyvatel na australský trh.²² Dohoda dále obsahuje popis toho, jak bude docházet k implementaci změn v takzvaných prioritních oblastech.

Cílů má být dosahováno rozdělením úkolů jednotlivým účastníkům Dohody, kteří

²¹ 1. Preamble | Closing the Gap. In: [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.closingthegap.gov.au/national-agreement/national-agreement-closing-the-gap/1-preamble>.

²² 3. Objective and Outcomes | Closing the Gap. In: [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.closingthegap.gov.au/national-agreement/national-agreement-closing-the-gap/3-objective-and-outcomes>.

budou postupovat podle svých implementačních plánů. Na toto dodržování má dohlížet orgán „Joint Council“, který bude tvořen zástupci všech stran a bude hodnotit, zda strany plní, či neplní závazky, které jsou v Dohodě stanoveny. Jako jeden z nejpodstatnějších bodů vnímám závazek každé ze stran v rámci svojí jurisdikce zaručit, že bude Dohoda řádně vysvětlena a pochopena všemi, kterých se relevantním způsobem dotýká.²³ Tento bod mě zaujal, protože implikuje, že pokud bude naplněn, následná implementace kroků jak vlády, tak představitelů původních obyvatel bude řádově jednodušší. Tato část je úzce spojená s nárokem Dohody na vytvoření časových rámců pro naplňování požadavků stanovených v jednotlivých implementačních plánech.

Ve své deváté sekci se Dohoda zabývá tím, jak přesně bude prováděna kontrola vývoje v jednotlivých prioritních oblastech. Zde je opět kladen důraz na zapojení původních obyvatel v té podobě, že je celkové hodnocení tvořeno dvěma příspěvky. Jeden z těchto příspěvků vytvoří zvláštní komise, která bude kontrolovat dodržování závazků jednotlivými stranami. Bude existovat jako samostatný orgán. Druhý z těchto příspěvků mají v rukou právě původní obyvatelé, respektive jejich zástupci. Představa je taková, že oba tyto příspěvky budou na organizaci nezávislé, aby nemohlo docházet k ovlivňování jejich závěrů, protože tyto závěry mají teoretický potenciál poškodit některou ze stran účastnících se Dohody.²⁴

V dalších sekcích Dohody se pak jednotlivé strany zavazují k co největší transparentnosti. Ta se může týkat jak vysvětlení myšlenkových postupů, které vedly k přijetí konkrétních rozhodnutí, tak se může zabývat transparentností komunikace mezi jednotlivými stranami Dohody. Také se v menších sekcích popisuje, jak mají být řešeny spory mezi jednotlivými stranami, jak se dá od Dohody odstoupit a podobně.

V případě neshody mezi dvěma nebo více stranami Dohody existuje zvláštní skupina, tzv. „Participation Working Group“, která má jako první povinnost pokusit se spor vyřešit. Pokud se jí to nepodaří, ujímá se této role tzv. „Joint Council“, případně konkrétní ministr, jehož jurisdikce se problém týká.

Odstoupení od Dohody je možné a děje se tak, pokud konkrétní strana toto své rozhodnutí doručí písemně stranám zbývajícím. V této, jedenácté, sekci navazuje subsekce D,

²³ 8. How will we implement this Agreement | Closing the Gap. In: [cit. 09.03.2023]. Dostupné z: <https://www.closingthegap.gov.au/national-agreement/national-agreement-closing-the-gap/8-how-will-we-implement-agreement>.

²⁴ 9. Being publicly accountable for our actions | Closing the Gap. In: [cit. 09.03.2023]. Dostupné z: <https://www.closingthegap.gov.au/national-agreement/national-agreement-closing-the-gap/9-being-publicly-accountable-our-actions>.

kteřá popisuje, jaký je status této Dohody. Zde se dostáváme k problému, na který jsem již narazil, a sice, že strany Dohody se shodly na nevymahatelnosti této Dohody v rámci právního systému.²⁵ Toto rozhodnutí ukazuje vysokou míru komplexnosti, kterou Dohoda oplývá. Na základě tohoto dokumentu vznikají platformy, které během své existence dostanou relativně velké množství financí, podílejí se na ní špičky australské politiky a ty nejvyšší instituce, ale tato Dohoda není právně vymahatelná. Co tedy motivuje jednotlivé strany k participaci, je nezodpovězeno.

PROBLEMATIKA PŮVODNÍCH OBYVATEL REFLEKTOVANÁ AUSTRALSKOU LEGISLATIVOU

Tvorba zákonů má na vývoj problematiky zásadní vliv. To je hlavním důvodem, proč si v této kapitole představíme deset zákonů nebo soudních rozhodnutí, na jejichž základě se původním obyvatelům dostalo práv, která byla dlouho potřebná, avšak do té doby nedostupná. Popisované zákony se pohybují ve třech kategoriích dílčích problémů, jež jsou obecně označovány jako problémy původních obyvatel. Těmito kategoriemi jsou spory o půdu, uznání této menšiny jako původních obyvatel a problematika institucionálního nastavení systému. Od roku 1971 byly schváleny desítky takových zákonů a bylo vydáno podobně velké množství soudních rozhodnutí. V této kapitole se objeví pouze ty nejdůležitější, které byly výjimečné buď svým prvenstvím, anebo důležitostí změny, kterou do systému vnesly. Zbylé zákony naleznete v příloze, do hlavního výčtu nebyly zařazeny buď z důvodu podobnosti se zařazeným zákonem, marginálního dopadu na systém, anebo komplexnosti, která by v hlavním textu překážela.

V mnou zkoumaném časovém rámci se první důležitější zákon vyskytl v roce 1974. Zákon se jmenuje Aboriginal Land Fund Act 1974. Zabývá se problematikou vlastnictví půdy a je tvořen dvěma složkami. První složka vytváří komisi definovanou v rámci tohoto zákona. Komise vystupuje jako právnická osoba a je tvořena pěti členy. Jejich úkolem je spravovat druhou složku tohoto zákona, kterou je půdní fond původních obyvatel. Komise tak může z fondu poskytovat prostředky pro koupi podílů na pozemcích jednotlivým organizacím a komunitám původních obyvatel. V takovém případě mohou na této půdě členové organizace

²⁵ 11. Governance | Closing the Gap. In: [cit. 09.03.2023]. Dostupné z: <https://www.closingthegap.gov.au/national-agreement/national-agreement-closing-the-gap/11-governance>.

nebo komunity žít a v rámci stanovených pravidel ji využívat ke své obživě.²⁶ Toto řešení umožňuje tedy částečné vlastnictví půdy původních obyvatel právě původním obyvatelům, a to bez nutnosti existence širšího právního rámce, ve kterém by byl definován jakýkoliv hlubší filozofický nebo symbolický rozměr. Jistě je takové řešení lepší než žádné, je však zřejmé, že nedošlo k vyřešení problému jako takového. Původní obyvatelé a jejich nároky na půdu jsou tak stále v rukou státní organizace, která nemusí vždy jednat v jejich nejlepším zájmu. Stále také chybí jakýkoliv legislativní rámec, který by se zabýval komplexním řešením otázky toho, jak jsou původní obyvatelé definováni, jaká mají práva a povinnosti vůči státu nebo na základě jakého titulu by jim měla být půda vracena či odebrána.

U tématu půdy zůstaneme s o dva roky později vydaným zákonem Aboriginal Land Rights (Northern Territory) Act 1976. Je prvním zákonem svého druhu. V předchozím odstavci jsem komentoval, že zákon z roku 1974 nijak nedefinuje původní obyvatele nebo jejich skupiny a nároky těchto skupin. To je důvod, proč je tento zákon z roku 1976 tak přelomový. Dochází totiž k prvnímu formálnímu uznání menšiny původních obyvatel Austrálie. Na základě popisovaného zákona vzniká možnost, jak si nárokovat půdu, kterou původní obyvatelé podle svého názoru tradičně vlastnili. Zákon tak poprvé uznává tradiční vlastníky půdy, a to v případě, že jsou takové entity schopné prokázat svůj vztah k půdě a tradiční vlastnictví této půdy. Byť byl tento zákon mnohokrát novelizován, základní premisa zůstává silným základním kamenem v této výšeči problémů původních obyvatel. Co ze zákona dělá takto důležitý stavební kámen, je skutečnost, že jeho součástí jsou obecně definovaná pravidla, která umožňují nárokování půdy jakékoliv skupině původních obyvatel, ne pouze konkrétním komunitám (jako to dělaly zákony jiné).²⁷ Postupem času se ukázalo, že ani tento zákon není bez chyb. Chybějící jasná definice postupu při hodnocení důkazů podporujících vznesený nárok vedla k neprůhledným rozhodnutím, jelikož nebylo zcela jasné, jaký nárok úspěšný bude a jaký ne.

Po problematice s půdou se podíváme na organizace, které pod vedením vlády vznikaly. Jednou z nejznámějších byla „Aboriginal and Torres Strait Islander Commission“ neboli ATSIC, která vznikla na základě schváleného zákona Aboriginal and Torres Strait Islander Commission Act 1989. Jeden z obhájců této organizace, Gerry Hand, na půdě

²⁶ Aboriginal Land Fund Act 1974. In: [cit. 14.04.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A00215/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A00215>.

²⁷ PMC, AG; Aboriginal Land Rights (Northern Territory) Act 1976. In: [cit. 12.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2019C00143/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2019C00143>.

parlamentu k této organizaci přímo prohlásil: „*Budeme pokračovat s ATASIC kvůli naléhavé potřebě změny, kvůli naléhavé potřebě zefektivnit současnou administrativu a především kvůli naléhavé potřebě poskytnout původním obyvatelům a obyvatelům ostrova Torres Strait skutečné slovo v rozhodovacím procesu.*“²⁸ Jak jste se v této práci již mohli dočíst, vznik a pozdější fungování této organizace tak bylo důležitým milníkem pro australský systém jako takový a zákon, který organizaci zřizoval, byl v té době nesmírně důležitý.²⁹ V dnešní době je tato organizace nahrazena jinou. NIAA, stejně jako ATASIC, má ambici systémového řešení problematiky původních obyvatel. I tyto organizace se však mohou pohybovat pouze v mezích zákona, a proto dokud nepřijde řešení v podobě legislativy, každá organizace bude trpět nedostatky v určitých oblastech.

Zástupcem třetí kategorie, co se týká problematiky původních obyvatel, je zákon Council for Aboriginal Reconciliation Act 1991. Tento zákon měl na svém počátku velké ambice. Do roku 2001, kdy se slavilo jubileum vzniku federace, měly být problémy původních obyvatel vyřešeny nebo alespoň nastaveny mechanismy, které by jejich problémy vyřešily. Symbolicky bylo desetiletí mezi lety 1991 a 2001 vyhlášeno desetiletím původních obyvatel a desetiletím rekonciliace. Pojem rekonciliace je v Austrálii spojen s kroky vedoucími k narovnání vztahů mezi původními obyvateli a moderními Australany. Vzhledem k tomu, co jsem o tématu nastudoval, by takové narovnání ideálně vypadalo podobně jako v Norsku. Ideálním případem by tak bylo ústavní uznání menšiny jako původních obyvatel, ochrana jejich kultury, řeči a stylu života a alespoň částečná autonomie v oblasti správy jejich území. I takovému řešení mohl dát popisovaný zákon vzniknout. Jeho hlavním cílem totiž bylo podporovat a rozvíjet snahy o rekonciliaci jak mezi původním obyvatelstvem, tak mezi moderními Australany. Tímto zákonem zřízená rada tak měla benefiční a poradní funkci. Vydávala každoroční zprávu, ve které informovala o průběhu svých projektů a kde vydávala seznam doporučení pro řešení problematiky.³⁰

Jedním z nejkompexnějších legislativních počínů je Native Title Act 1993. Implikace tohoto zákona zasahují do jakékoliv myslitelné oblasti života původních obyvatel. Primárně sice zákon vznikl jako nástroj pro přiznání půdy na základě příslušnosti k menšině původních

²⁸ COE, Paul. ATASIC: self-determination or otherwise. *Race & Class*. 1994, roč. 35, č. 4. DOI: 10.1177/030639689403500405.

²⁹ PMC. Aboriginal and Torres Strait Islander Commission Act 1989. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A03898/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A03898>.

³⁰ Council for Aboriginal Reconciliation Act 1991. In: [cit. 09.04.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004C03090/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2004C03090>.

obyvatel, po delším zamyšlení je tento zákon průlomový i v lidskoprávní rovině. Pokud totiž menšině původních obyvatel přiznáme nějaký speciální status, existuje potenciální šance na inkorporaci takového statusu i v oblasti politické reprezentace, jiné výuky ve školství, přiznávání specifických sociálních dávek atp. V tu chvíli však narazíme na historickou otázku: Jestliže existuje něco jako původní obyvatel, byla dosud naše doktrína chybná? Je tedy koncept „terra nullius“ neplatný a legitimita australského státu v ohrožení? Zákon jako takový hovoří o potřebě ochrany a o křivdě, která byla původním obyvatelům způsobena. V mnoha důležitých ohledech však formuluje věty vágně, v některých se dokonce vzdává jakékoliv odpovědnosti za činy, které již byly provedeny. Zákon je tak směsí ušlechtilých myšlenek a vnáší do problematiky dlouho potřebný čerstvý vítr, kdy se původní obyvatelé mohou podívat na vládu jako zodpovědnou, ochotnou dělat kompromisy a diskutovat. V mnoha ohledech se však jedná o dokument, kterým si vláda může nechávat otevřená zadní vrátka a spousta věcí je ponechána interpretaci čtenáře. Faktem zůstává, že tento zákon vznikl na základě předchozího soudního rozhodnutí v případě Mabo v. Queensland z roku 1992, kterému je v této práci věnována pozornost v jiné kapitole.³¹

Poslední zákon popisovaný v této práci, který se týká původních obyvatel, je zákon Aboriginal and Torres Strait Islander Peoples Recognition Act 2013. Od předchozího zákona je vzdálen více než deset let, a přesto s ním relativně úzce souvisí. Je v něm totiž explicitně řečeno, že původní obyvatelé obývali Austrálii ještě před příchodem Evropanů na tento kontinent. Je v něm řečeno, že skutečně jsou menšinou se zvláštním postavením, a to ve smyslu, že se jedná o původní vlastníky půdy, menšinu se specifickou kulturou, která si zaslouží ochranu. Symbolická rovina je doplněna specifickou formulací těchto prohlášení, kdy jsou věty zahajovány prohlášením: „*Parlament, jménem australského lidu, ...*“ Ukazováno je tak na úctu a jednohlasný souhlas občanů s tímto zákonem. Důležitou součástí je klauzule, která ukládá povinnost pravidelně mapovat nálady ve společnosti, a to ve vztahu k přijetí dodatku ústavy, který by prohlášení v tomto zákoně ústavně zakotvil.³²

PŮVODNÍ OBYVATELÉ A DŮLEŽITÁ SOUDNÍ ROZHODNUTÍ

Precedenční právo je pro Australany stejně důležité jako zákon přijatý ve standardním legislativním procesu. Pokud je precedent definován následujícím způsobem: „*Jednání nebo*

³¹ PMC, AG; Native Title Act 1993. In: [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A04665/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A04665>.

³² PMC, Aboriginal and Torres Strait Islander Peoples Recognition Act 2013. In: [cit. 18.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2013A00018/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2013A00018>.

*rozhodnutí, které se stalo v minulosti a které je považováno za příklad nebo pravidlo, které se má později v podobné situaci dodržovat.*³³, pak je možné ze souboru již vynesných soudních rozsudků poskládat spleť pravidel a nařízen, která může být použita v případě chybějící legislativy. Tato skutečnost dává soudcům nezanedbatelnou moc nad pravidly, podle kterých se řídí australská společnost. Totéž platí pro původní obyvatele. Pokud dojde k soudnímu střetnutí a soudce vynese rozsudek favorizující původní obyvatele, může to pro ně znamenat zásadní usnadnění jejich života nebo, jak si později ukážeme, může vést k redefinici řady přístupů, které byly do té doby používány a buď nebylo nutné je nějak měnit, nebo k tomu neexistovala politická vůle. Samozřejmě v opačném případě může být vynesena rozsudek, který povede ke zhoršení postavení této menšiny ve společnosti. Proto je důležité si uvědomit, že tento pomyslný meč je dvojsečný a nemusí vždy působit ve prospěch původních obyvatel.

První dva popisované rozsudky jsou pro původní obyvatele zcela zásadní. Případ *Coe v. Commonwealth* je v této práci již rozebírán, jeho důležitost však vyžaduje jeho přítomnost i v této kapitole. Žalující strana má problém s tím, že po příchodu Britů na australský kontinent byla porušena suverenita tamních původních obyvatel nad zemí dnes známou jako Austrálie. Tato suverenita byla porušena silou, aniž by došlo k vyrovnání, a přetrvává do dnešních dnů. Podkopává tak autoritu Australského společenství a institucí, které byly tímto společenstvím zřízeny. Celý proces tak ztroskotl na několika věcech. Podle rozhodnutí si australské právo s mnoha popisovanými situacemi neumí a ani nemůže umět poradit. Problematické také bylo samotné žalování u soudu, jehož legitimita byla v žalobě napadána. Toto rozhodnutí tedy nepřineslo, ze strany žalobce, požadovaný efekt. Na základě precedentů také ztížilo jakákoliv další rozhodnutí v podobných případech. Pro původní obyvatele se tak mnohé nezměnilo a k jakémukoliv narovnání vztahů s většinovou společností nedošlo.³⁴

Tentokrát pozitivně, z pohledu původních obyvatel, dopadl dlouholetý soudní spor, na jehož základě byl později přijat i zákon (*Native Title Act 1993*). V rozhodnutí *Mabo v. Queensland* byl poprvé odmítnut koncept *terra nullius*. Z toho se logicky dovozuje určitá suverenita původních obyvatel nad územím, které nyní ovládá jiná skupina nelegitimně. Zákon, který na základě tohoto rozhodnutí vznikl, zakládá tribunál, který se spory mezi

³³ precedent noun - Definition, pictures, pronunciation and usage notes | Oxford Advanced American Dictionary at OxfordLearnersDictionaries.com. In: [cit. 16.04.2023]. Dostupné z: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/precedent.

³⁴ *Coe v Commonwealth* [online]. 1993 [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <http://www8.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdoc/au/cases/cth/HCA/1993/42.html>.

držiteli native title a ostatními zabývá v první instanci. Jedná se tedy o přístup individuálního charakteru, kdy původním obyvatelům nebyla navracena suverenita nad územím Austrálie, nýbrž byla taková možnost pouze teoreticky nadnesena. Jakýkoliv požadavek z existence native title vycházející musí být podroben přezkumu a klade na nárokovatele požadavky, aby mu mohlo být na základě native title cokoliv uznáno. Nutno podotknout, že tyto spory se týkají zejména půdy. Průlomovost spočívá v opuštění doktríny terra nullius a v donucení systému se přizpůsobit, což se projevilo přijetím zákona o native title.³⁵

Další rozhodnutí je z jiného soudku, pro původní obyvatele však také důležité. V případě *Yanner v. Eaton* bylo rozhodnuto, že pokud původní obyvatel vykonává činnost lovu v tradičním slova smyslu, nevztahuje se na něj zákon, podle kterého fauna a flora patří Koruně. Opět tak byla ukázána jinakost kultury původních obyvatel a nutnost odlišného přístupu ve věcech, které jsou pro tuto skupinu vyjádřením tradice. Kromě praktického rozměru, že původní obyvatelé mohou uplatňovat své tradice, je zde také rozměr symbolický. Toto konkrétní rozhodnutí ukazuje na ochotu vyjmout původní obyvatele z obecně platného zákona, pokud by to mělo vést k naplnění pravidel pro organizaci jejich života stanovených jimi samými.³⁶

Až v roce 2007 došlo k jasné definici pravidel pro přiznání nároku vyplývajícího z native title. V soudním sporu *Risk v. Northern Territory of Australia* je při vynesení rozsudku jasněji vysvětleno, jaká kritéria musí být splněna, aby byl nárok úspěšný. Byť toto rozhodnutí potvrdilo rozhodnutí soudu nižší instance, a sice, že se konkrétním nárokům původních obyvatel na konkrétní území nevyhovuje, bylo blíže popsáno a jasněji definováno, jak soudy pracují s takzvanými legislativními testy, které je nutné splnit pro úspěšný nárok na území, jestliže tento nárok vyplývá z native title. Zamítnut byl takzvaný „bookend test“, který porovnává, jak komunita původních obyvatel fungovala, když ztratila suverenitu nad svým územím, a jak funguje dnes. Soud upřednostnil test, který sleduje kontinuální vývoj komunity a to, jak tato komunita dodržuje své tradice dlouhodobě. Nesledují se tedy pouze dva statické body v čase.³⁷

V této kapitole jsme si tak shrnuli to nejzásadnější, co se na poli problematiky

³⁵ *Mabo v Queensland (No 2)* („Mabo case“) [online]. 1992 [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <http://www6.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdoc/au/cases/cth/HCA/1992/23.html>.

³⁶ *Yanner v Eaton*. In: [cit. 16.04.2023]. Dostupné z: <https://eresources.hcourt.gov.au/showbyHandle/1/9826>.

³⁷ *Risk v Northern Territory of Australia* [online]. 2007 [cit. 16.03.2023]. Dostupné z: <http://www8.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdoc/au/cases/cth/FCAFC/2007/46.html>.

původních obyvatel ve vztahu k Austrálii odehrálo. Australská iniciativa přinesla pro původní obyvatelstvo mnoho dobrého. Otázkou však zůstává, zda by takové nastavení nemělo být samozřejmé. Jak je totiž ze samotných zákonů nebo rozhodnutí soudů zřejmé, celý systém postrádá logiku v tom smyslu, že nikdo neví, co bude za pět nebo deset let. Tato situace je ještě lépe ilustrována v kapitole o institucích, kdy není výjimkou, že se organizace, stejně jako politika vlád, často mění, což vnáší do systému chaos. Nepřispívá k tomu ani fakt, že původní obyvatelé stále nejsou zmíněni kdekoli v ústavě, která by mohla poskytnout lepší zakotvení práv původních obyvatel v celém systému, respektive by tento fakt lépe chránil původní obyvatelstvo před drastickými změnami, kterými musí procházet, jelikož je jejich osud regulován prostými, snadno změnitelnými, zákony. Nepřehlednost je dána také soudními rozhodnutími, která v rámci precedenčního práva mohou ovlivnit chování aktérů v systému. Mají tak na život původních obyvatel zcela zásadní dopad, který přesahuje jedno konkrétní soudní rozhodnutí.

ANALYTICKÁ ČÁST

VÝBĚR PŘÍPADŮ

Projekt diplomové práce hovoří o dvou časových osách, které by při porovnání měly ukázat, jak jsou požadavky původních obyvatel reflektovány systémem. Důvodem pro změnu strategie je nemožnost sestavit ucelenou strukturu požadavků původních obyvatel a jejich datace, která se může lišit napříč komunitami. Tato skutečnost je dána chybějící institucionalizací, která by spojovala původní obyvatele celé Austrálie, respektive nemožností získání podkladů od jednotlivých lokálních institucí původních obyvatel. Dojde tak k sestavení osy, která bude ukazovat řešení, jež přišla ze strany vlády. Tato data budou analyzována v kontextu politické orientace vlád. Vzhledem k povaze systému by totiž mělo být možné určit, které strany obecně původním obyvatelům spíše naslouchají a mají chuť otevírat systém právě této menšině. V příloze se nachází seznam zákonů od roku 1971, které byly sesbírány. Z těchto zákonů byla extrahována časová osa, která pro zjednodušení vždy vybírá jeden nejhodnotnější zákon konkrétního roku, tedy zákon, který měl největší potenciál změnit život původních obyvatel či systém správy a reprezentace původních obyvatel. Pokud byl zákon cílen na konkrétní komunitu nebo v konkrétním roce nebyl schválen žádný přelomový zákon, zůstává časová osa v tomto roce prázdná. Totéž platí pro soudní rozhodnutí. Ta byla vybrána pro svou bezprecedentní povahu. Nejlepším takovým případem

je Coe v. Commonwealth, kdy žaloba zpochybňovala samotnou legitimitu Australského společenství, nebo případ Mabo v. Queensland, kdy rozhodnutí bylo natolik určující, že muselo být později ošetřeno legislativou a vznikl tak oficiálně Native Title.

Tabulka a časová osa, které naleznete v mé práci, sledují princip levoprávého dělení politického spektra. V tabulce tedy vlevo figuruje Labor Party a vpravo Liberal Party. Stejně tak na časové ose levá strana patří zákonům a událostem, které se staly v letech, kdy byla u moci Labor Party. Pravá strana stejné osy obsahuje zákony a události, které se v systému objevily za vlády Liberal Party.

VÝSLEDKY ANALÝZY V KONTEXTU POLITICKÉ ORIENTACE VLÁDY

Prvním poznatkem bylo, že Austrálie má většinový politický systém. To vyplývá z použitého volebního systému, který umožňuje získ majoritního počtu křesel jednotlivým stranám.³⁸ Systém tzv. „alternativního hlasování“ bývá dokonce někdy označován jako „australský systém hlasování“. Ve federálním parlamentu tak najdeme dvě převládající skupiny. Středolevicová politika je zastoupená australskou Labor Party, na druhé straně najdeme dva subjekty v dlouhodobé koalici, které vystupují jako jedno uskupení, a tím je Liberal Party společně s National Party. Druhé z uskupení prosazuje středopravicovou politiku. Obě strany, Labor Party i Liberal Party, se pohybují okolo středu, což tlumí extrémy z jedné i druhé strany. To, jak systém alternuje tyto dvě skupiny podle přání voličů, je nejlépe vidět na mé ose. Z padesáti dvouletého období, které je zkoumáno, se roky u moci dělí přesně na dvě poloviny. V součtu dvacet šest let tedy byla u pomyslného kormidla Labor Party a zbylých dvacet šest let Liberal Party. Toto náhodné rozdělení do dvou stejně dlouhých časových úseků dává oběma skupinám šanci jasně ukázat, zda politiku původních obyvatel prosazovat chtějí, či nikoliv.

Progresivita, otevřenost a tolerance, která je charakteristická pro levicovější subjekty politiky po celém světě, dala vzniknout předpokladu, že se původním obyvatelům za vlády Labor Party dostane více péče a prostoru. Na straně druhé tradice, konzervatismus a silnější národní cítění jsou témata, která lépe vystihují pravicovější charakter politiky. Může se tedy zdát jako paradoxní, že za dvacet šest let, kdy byla u moci Labor Party, pouze v patnácti z těchto let došlo k události, jež měla potenciál zasáhnout celý systém. Liberal Party, u které

³⁸ ZIMMERMAN, Joseph F. Alternative Voting Systems for Representative Democracy. PS: Political Science and Politics. [American Political Science Association, Cambridge University Press], 1994, roč. 27, č. 4. DOI: 10.2307/420365.

se prosazování politiky původních obyvatel neočekává v takové míře, ze svých dvaceti šesti let byla u zásadních momentů dvacetkrát. Tato čísla sama o sobě nemusejí znamenat mnoho, protože tyto systémové změny mohly jít i proti zájmu původních obyvatel.

Nehledě na výše zmíněné, Labor Party stála u zrodu Native Title, ATSIC, Zákona o uznání původních obyvatel nebo Zákona o ochraně kulturního dědictví původních obyvatel. Z úst premiéra za Labor Party zazněla první oficiální omluva „ukradené generaci“. Všechny tyto věci měly možná fungovat dříve a automaticky, je však nesporným faktem, že tyto zákony a činy byly pro původní obyvatele přínosné a svým způsobem směřovaly k odčinění křivd, které muselo původní obyvatelstvo zakusit v průběhu let. Na ose se nachází mnoho dalších událostí, kdy se nejčastěji jedná o rozhodnutí soudů, které vynesly natolik důležitá rozhodnutí, že je nutné je zmínit. K takovým rozsudkům by pravděpodobně došlo i za vlády někoho jiného, proto se pozitivní či negativní rozhodnutí nedá připisovat pouze konkrétní vládě. Jak však uvidíme dále, rozhodnutí soudu, které přinutilo vládu přijmout dedikovaný zákon k určitému problému, se objevovalo za vlády Labor Party spíše než Liberal Party. Jasně pozitivních, z pohledu původních obyvatel, bylo osm schválených zákonů. Tyto zákony jsou novými zákony (ne novelami), které jsou pozitivní pro většinu původních obyvatel. Často zlepšují jejich postavení ve společnosti nebo mění nastavení ve prospěch této menšiny. Takové jsou výsledky Labor Party.

Pravicovější vlády na druhou stranu stály u Aboriginal Land Rights Act z roku 1976, u zrušení organizace ATSIC; u National Aboriginal Conference, u novely zákona, který vedl k nárůstu moci států nad územím původních obyvatel (Native Title Amendment Act 1998). e zkratce se dá říci, že pravicové vlády přicházejí s novelami existujících zákonů, častěji zavádějí restrikce nebo provádějí kosmetické úpravy. Pravá strana časové osy je tedy relativně plná, což je dáno častými novelami a také větším množstvím soudních rozhodnutí. Důležité je rozlišení, že se vždy nejedná o nové zákony či novely, ale o rozhodnutí soudů, ke kterým by pravděpodobně došlo i za vlád jiných. Jak jsem již zmínil, zbylá opatření jsou častěji novelami než zcela novými zákony. Navíc tyto novely byly často restriktivní z pohledu původních obyvatel, a nevedly tedy k rozšiřování jejich svobod nebo k normalizaci vztahů mezi většinovou společností a zmíněnou menšinou. Výše zmíněné argumenty nemají zlehčovat soudní rozhodnutí, která jsou důležité precedenční povahy, nýbrž mají sloužit jako varování před připisováním pozitivních / negativních změn v systému aktérovi, který se o ně nezasloužil (vláda). Po prostudování osy bychom mohli prohlásit, že v zavádění pozitivních

změn do systému nejsou pravicové vlády tak úspěšné jako vlády Labor Party. Pokud odečteme soudní rozhodnutí, zbývá na pravicovou vládu pouhých jedenáct zákonů nebo novel zákonů, které byly uvedeny do praxe. Z toho byly čtyři jasně pozitivního charakteru z pohledu původních obyvatel. Toto číslo je poloviční oproti vládám levicovějším. Pravicové vlády často ruší organizace původních obyvatel nebo jim do cesty kladou takové systémové překážky, které znemožňují jejich efektivní a správné fungování. Pravicové vlády však nelze pouze vykreslovat jako ty zlé, které původní obyvatele omezují. Bylo to v roce 2019, kdy vznikla organizace, která má veškerý potenciál vztah mezi původními obyvateli a moderními Australany zcela napravit. National Indigenous Australians Agency (NIAA) byla zformována 1. července 2019 a spadá pod ministra pro záležitosti původních obyvatel. Tou dobou jím byl pravicový ministr Kenneth Wyatt. Je to právě tato organizace, která od zrušení ATSICu v roce 2005 přišla s nejlépe vypracovaným návrhem řešení známým jako „Closing the Gap“, kterému je v této práci věnována samostatná kapitola. Ano, můžeme tedy říct, že fakticky toho pravicové vlády pro původní obyvatele neudělaly tolik, je-li pro nás měřítkem počet prosazených pozitivních zákonů, na druhou stranu byl za jejich vlády v posledních letech nastaven systém, který by měl mířit k mnou již tolikrát zmiňovanému systémovému řešení problematiky.

Soudní rozhodnutí jsou faktorem, který prostupuje celý australský systém. Překonává hranice časové, stranické i ideové. Vzhledem k australské koloniální minulosti je inspirován právním řádem Velké Británie ve smyslu, že se v tomto systému objevují precedenty. Ty jsou hierarchické povahy. Soudy nižší instance se tedy řídí podle předešlých rozhodnutí soudů vyšší instance. Naše tematika se nejčastěji dostane k Federálnímu soudu Austrálie, který řeší spory týkající se Native Title, případně k Nejvyššímu soudu Austrálie, který je poslední instancí v případě odvolacích řízení a také má na starosti problémy, které by ve své podstatě mohly být problematické z hlediska australské ústavy. Dále je důležité zmínit, že jakákoliv korelace rozhodnutí soudu a vlády, která je zrovna u moci, je čistě náhodná. Proto opakují, že rozhodnutí soudu jsou izolována od zbytku politického systému, byť ho samozřejmě ovlivňují. V našem zkoumaném období se důležitá rozhodnutí objeví třikrát za vlády levice a osmkrát za vlády pravice. Sám jsem zmiňoval, že četnost rozhodnutí nesouvisí s vládnoucí stranou. Dokážu si však představit argument, že se taková rozhodnutí objevují, protože vláda nedostatečně legislativně pokrývá problematiku původních obyvatel. Mezi ta nejzásadnější rozhodnutí patří *Coe v. Commonwealth* z roku 1979 a *Mabo v. Queensland* z roku 1992.

První zmíněný rozsudek padl za pravicové a druhý za levicové vlády. Obě rozhodnutí jsou specifické povahy a jejich vliv celý systém je nezměrný. Nadnesení těchto myšlenek mělo potenciál otrávit základy celého politického systému probírané země. Zbylá rozhodnutí neměla takový dopad. Co se však nezměnilo, je rámcový motiv probíraných záležitostí. Původní obyvatelé jsou s protistranou v konfliktu primárně kvůli dvěma tématům. Jsou to spory o půdu a snaha o propojení dvou světů (svět původních obyvatel a zbytku Austrálie). Tyto spory však vyplývají z jediného problému. Tím je chybějící definice postavení původních obyvatel. Není tak jasné, kdo do takové skupiny spadá a jaké je postavení takového jedince ve společnosti. Pokud by taková pravidla byla nastavena v rámci ústavy nebo podléhala komplexní obecné legislativní úpravě, pak by tyto spory buď nemusely vznikat, anebo by nemusely být řešeny jako jednotlivé na sobě nezávislé případy. Každý nový soudní spor je tak potenciálně zcela zásadním a soudcům dává moc přetvářet systém způsobem, který může být pro menšinu nevídaně přínosným, nebo nevídaně poškozujícím.

Tabulka 1 - vývoj legislativy

Zdroj: vlastní zpracování, data Příloha diplomové práce

	Labor Party	Liberal (Coalition) Party
Unikátní zákony	8 ³⁹	2 ⁴⁰
Novelizované zákony	0	8 ⁴¹
Soudní rozhodnutí	3 ⁴²	8 ⁴³
Ostatní události	4 ⁴⁴	2 ⁴⁵

Tabulka výše shrnuje, jakým způsobem se k původním obyvatelům stavěly vlády z hlediska legislativy. Do kategorie „Unikátní zákony“ se počítají zákony, které vznikly jako zákony nové, tedy nejsou novelizované. „Novelizované zákony“ jsou kategorií, která obsahuje zákony, jež vycházejí z dříve schváleného zákona a nějakým způsobem ho upravují nebo zcela ruší. „Soudní rozhodnutí“ jsou rozhodnutí soudů, přičemž mezi tyto soudy nejčastěji patří Nejvyšší soud Austrálie, Federální soud Austrálie a Federální obvodní a rodinný soud Austrálie. Kategorie „Ostatní události“ favorizuje vlády Labor Party, a to jak početně, tak významem těchto událostí. Jak je vidět níže na časové ose, za vlády Labor Party byla naznačena existence Native Title, v Austrálii také začala platit úmluva CERD zavazující Austrálii k systémovému řešení rasové diskriminace, bylo vydáno prohlášení „Barunga Statement“, které říká, jaká opatření by měla být zahrnuta v jakékoliv budoucí dohodě

³⁹ Viz Příloha 3: Aboriginal Land Fund Act 1973, Aboriginal and Torres Strait Islander Heritage Protection Act 1984, Children (Care and Protection) Act 1987, Aboriginal and Torres Strait Islander Commission Act 1989, Council for Aboriginal Reconciliation Act 1991, Native Title Act 1993, Family Law Reform Act 1995, Aboriginal and Torres Strait Islander Peoples Recognition Act 2013.

⁴⁰ Viz Příloha 3: Compensation (Commonwealth Employees) Act 1971, Aboriginal Land Rights (Northern Territory) Act 1976.

⁴¹ Viz Příloha 3: Native Title Amendment Act 1998, Aboriginal and Torres Strait Islander Commission Amendment Act 2005, Crimes Amendment (Bail and Sentencing) Act 2006, Native Title Amendment (Indigenous Land Use Agreements) Act 2017, Aboriginal and Torres Strait Islander Amendment (Indigenous Land Corporation) Act 2018, Water Amendment (Indigenous Authority Member) Act 2019, Native Title Amendment (Infrastructure and Public Facilities) Act 2020, Aboriginal Land Rights (Northern Territory) Amendment (Economic Empowerment) Act 2021.

⁴² Viz Příloha 3: NSW G525 of 1986, Mabo and Others v. Queensland (No. 2) (1992) 175 CLR 1, Walker v. NSW (1994) 182 CLR 45.

⁴³ Viz Příloha 3: Coe v. Commonwealth, Neal v R, Aboriginal Legal Services v. Senator Herron [1996] 826 FCA, Kruger, Bray v. Commonwealth (1997) 146 ALR 126, Yanner v. Eaton [1999] HCA 53, Anderson v. Wilson, The Lardil Peoples v. State of Queensland [2004] FCA 298, Risk v. Northern Territory of Australia [2007] FCAFC 46.

⁴⁴ Viz Příloha 3: Naznačena možná existence Native Title, International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (CERD), Barunga Statement, Oficiální omluva "ukradené generaci" z úst premiéra.

⁴⁵ Viz Příloha 3: Aboriginal Tent Embassy, National Aboriginal Conference.

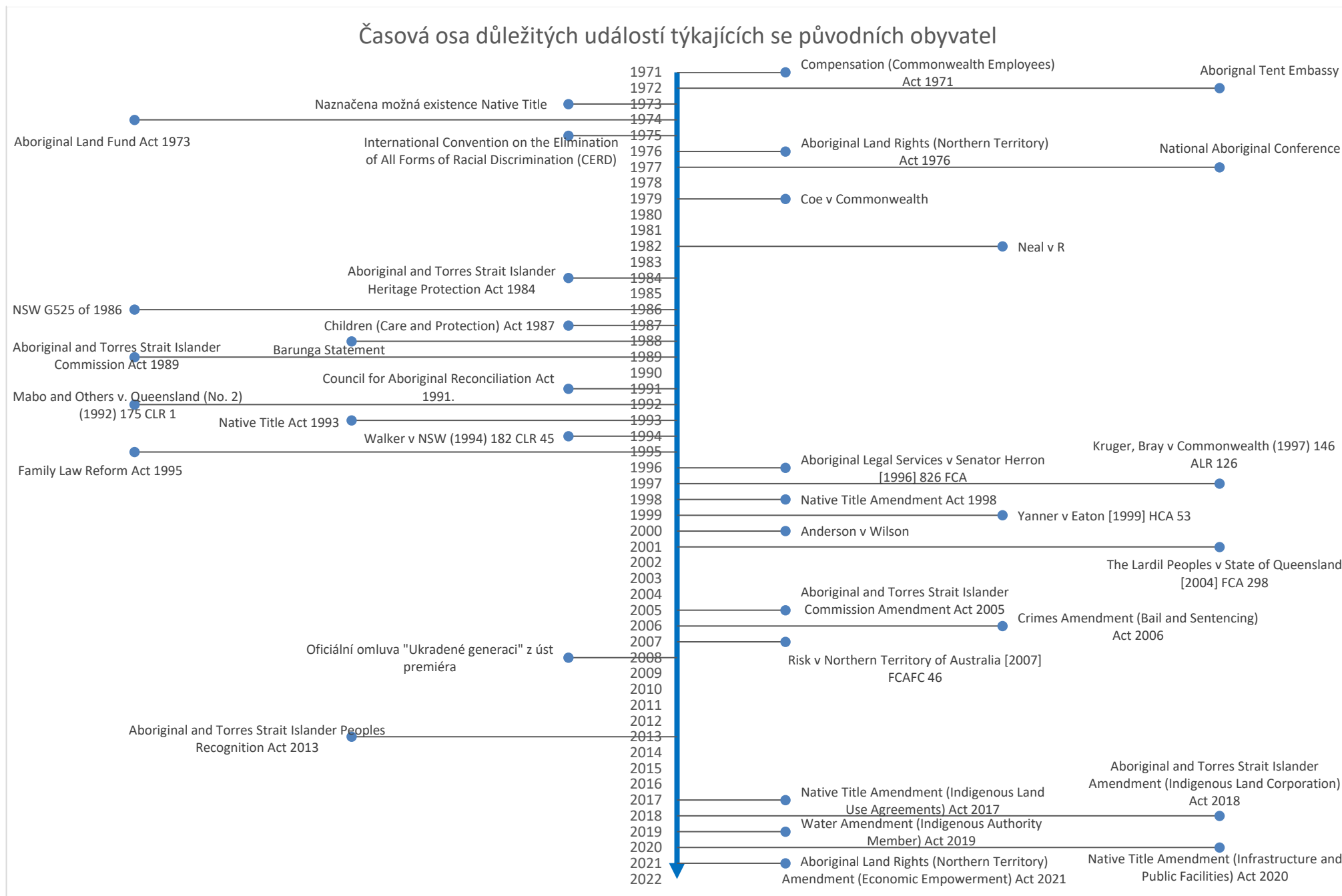
s původními obyvateli (alespoň v oblasti Severního teritoria), a také z úst premiéra zazněla oficiální omluva příslušníkům „ukradené generace“. Tedy dětem, které byly ve své době násilně odebírány rodinám původních obyvatel. Poslední prohlášení mělo velkou symbolickou hodnotu, jelikož děti „ukradené generace“ byly kroky minulých australských vlád poznamenány po celý svůj život. Zbylé dvě události, ke kterým došlo v rámci časové osy, jsou na straně vlád Liberal Party. První událostí je protest původních obyvatel, který získal velkou mediální pozornost a zůstal v paměti díky formě protestu, která využívala skuliny v australských zákonech. Tento protest vešel ve známost jako „Aboriginal Tent Embassy“. Druhou událostí je pak restrukturalizace „National Aboriginal Consultative Committee“, ze které se stala „National Aboriginal Conference“, což mělo být reprezentativní těleso původních obyvatel.

ČASOVÁ OSA

Níže je pouze graficky znázorněno to, co popisuje celá analytická část. Osa je druhým pomyslným stupněm co do počtu zákonů a poskytuje tak čtenáři komplexnější vhled do vývoje problematiky než kapitola o legislativě. Prvním stupněm by byl popis několika vybraných zákonů v kapitole o legislativě a třetím stupněm poté kompletní komentovaný seznam z přílohy. Levá strana reprezentuje Labor Party a pravá Liberal Party. Soudní rozhodnutí jsou nadstranická, je však zajímavé vidět, jak díky nim pravá strana nabyde. Totéž platí pro novelizované zákony. Směr vývoje je od nejstarších po nejnovější události, jak naznačuje datace a směr šipky, jež má čtenáře navést, jakou perspektivu pro práci s osou použít.

Obrázek 1 - časová osa

Zdroj: vlastní zpracování, data Příloha diplomové práce.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce se na problematiku původních obyvatel v Austrálii dívá z několika různých pohledů. Pokud by se totiž zaměřovala na australské původní obyvatelstvo samostatně, v mnoha případech by chápání problematiky mohlo být vytrženo z kontextu. Proto práce vysvětluje důležité koncepty mezinárodního práva a mezinárodních vztahů, které jsou důležité pro chápání problematiky jako takové. Na příkladech Švédska, Norska, Kanady a Nového Zélandu je tak jasně vidět, že implementace pravidel pro fungování menšin původních obyvatel může vypadat různě. Zde je důležitý vstup mezinárodních organizací, jmenovitě OSN, která vydala svou Deklaraci s popisem toho, na co by měly mít národy původních obyvatel nárok. Všechny jmenované státy, včetně Austrálie, se zavázaly tuto Deklaraci dodržovat. Proto je zajímavé sledovat, do jaké míry se jednotlivým zemím daří implementovat koncepty v Deklaraci nastíněné.

Je vidět, že samotná Austrálie mnohdy v práci se svým původním obyvatelstvem zaostává. Celá problematika, zhruba do roku 2019, byla navíc silně soustředěna okolo kroků vlády. Vedoucí představitelé často prosazovali zájmy především vlastní, nikoliv zájmy původních obyvatel. To se i dnes nejsilněji projevuje tím, že původní obyvatelé v Austrálii dodnes nedosáhli svého explicitního uznání v ústavě. Chybí tak jasná definice jejich postavení, na co mají a nemají nárok a jaké povinnosti vůči státu mají. To v důsledku znamená neschopnost systému poradit si s problémy původních obyvatel. O nápravu se však v poslední době snaží National Indigenous Australians Agency, která byla zřízena na příkaz premiéra na základě zákona Public Service Act 1999.⁴⁶ Tato agentura v současné době stále funguje a její práce tedy bude přinášet nové výsledky.

Tato diplomová práce je tak unikátní zasazením australské problematiky do širšího kontextu. Vysvětluje, proč jsou různé koncepty a teorie mezinárodních vztahů či mezinárodního práva důležité i pro jednotlivé národní státy. Konkrétně část zaměřená na Austrálii je přínosná vzhledem ke zvolenému úhlu pohledu, který nechápe vlády jako od sebe neoddelitelné. V mé práci jsou vlády rozděleny podle příslušnosti k politické pravici, či levici a na základě tohoto rozdělení je zkoumáno, co vlády pro řešení problematiky původních obyvatel dělaly. Takové chápání k vysvětlení všech problémů však nestačí. Proto v práci nebyla opomenuta role soudů, která je ve vztahu k původním obyvatelům

⁴⁶ PMC. Public Service Act 1999. In: [cit. 23.04.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2019C00057/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2019C00057>.

nezanedbatelná. V legislativním vakuu, ve kterém se původní obyvatelé mohou nacházet, a to častěji než běžní občané, nebývá často jiná možnost než domáhat se svých práv soudní cestou. Často se stalo, že fundamentální změna systému musela nastat po soudních rozhodnutích. Tato rozhodnutí byla již pouhou reakcí na vůli původních obyvatel domáhat se práv, na která by tato menšina podle svého názoru měla mít nárok.

Analytická část se zaměřovala na to, jak alternace vlád ovlivnila produkci zákonů, které se týkaly původních obyvatel. Od roku 1971 bylo vydáno více než sto zákonů nebo soudních rozhodnutí a tento seznam i s komentářem je dostupný v příloze. Ne všechny však byly stejně důležité. Zákony, které ovlivňovaly pouze určitou komunitu nebo velice specifický problém, který postihoval pouze konkrétní původní obyvatele, nemá smysl z pohledu federální úrovně analyzovat. Proto byla v analytické části sestrojena časová osa, která obsahuje pouze jeden nejdůležitější zákon z každého roku. To vedlo ke značné redukci zkoumaných zákonů a po sestrojení osy samotné také ukázalo několik informací pro analýzu zásadních. Vzhledem k distribuci zákonů na ose můžeme konstatovat, že vlády Labor Party, i přes nižší počet zákonů, byly k původním obyvatelům vstřícnější. Bylo to za vlády tohoto středolevicového uskupení, kdy vznikla většina pozitivních zákonů, které nějakou formou regulují životy původních obyvatel. Tyto vlády se také zdržely novelizace již existujících zákonů, což ve výsledku mohlo vést k předvídatelnější situaci na poli legislativního vývoje původních obyvatel. Na druhé straně Liberal Party se ukázala jako strana spíše omezující původní obyvatele, respektive vydávala a novelizovala zákony takovým způsobem, který omezoval financování dříve vytvořených projektů, zvyšovala kontrolu státu nad záležitostmi původních obyvatel a také se proaktivně nezapojovala ve věcech normalizace vztahů původních obyvatel a většinové společnosti. Přesto i za těchto vlád vznikaly důležité zákony, které původním obyvatelům pomohly. Jejich počet je však podle mé analýzy výrazně nižší. To v závěru vede k dojmu, že vlády Liberal Party jsou obecně vůči řešení problematiky původních obyvatel spíše uzavřené.

Výzkumnou tezí bylo, že australský systém reflektuje požadavky původních obyvatel. Výzkumnou otázkou poté bylo, kdo je iniciátorem změny v systému, zda jsou to původní obyvatelé, aktivisté nebo zastupitelé vlády, zda se liší podoba požadavků v závislosti na tom, kdo je iniciátorem změny na základě předloženého požadavku, zda jsou požadavky a nabízená řešení pokládána za adekvátní ze strany původních obyvatel i vlády, či jsou nedostatečná a kritizovaná jednou či druhou stranou.

Na výzkumnou tezi je jednoduchou odpovědí, že ano. Systém reaguje na celou řadu

problémů a nejčastěji se s nimi vypořádává vytvořením legislativního rámce, který problém buď vyřeší, nebo poskytne oficiální stanovisko, jak s problémem zacházet. Na zbylé otázky se odpovědět dá, ale tyto odpovědi budou neúplné. Na ně již nelze odpovědět ano, či ne. Iniciátorem změny je v drtivé většině případů vláda. Ve svém výzkumu jsem se neseťkal s aktivistickými skupinami nebo neziskovými organizacemi, které by výrazným způsobem lobbovaly za změnu v systému. V šedé zóně se pohybují samotní původní obyvatelé nebo jejich zástupci. Nepopírám, že bude na lokální úrovni existovat nějaký systém, skrze který budou moci původní obyvatelé vyjadřovat názor a prosazovat změny svého nejbližšího okolí, ale na federální úrovni se to buď neděje, nebo je vliv tak malý, že původní obyvatelstvo nebylo schopno efektivně prosadit své vlastní zájmy. Tato neefektivita je patrná z četnosti rozhodnutí soudů, které musí opakovaně řešit marginální problémy. Soudy to takto musejí dělat, protože zcela absentuje legislativa, která by tyto „banální“ problémy vyřešila místo nich, což jde ruku v ruce s chybějící strukturou původních obyvatel, která by za prosazování takových zákonů bojovala.

To, zda se liší požadavky podle toho, kdo je vznáší nebo bojuje za jejich prosazení, je otázkou, na kterou lze poskytnout extrapolovanou odpověď. Pokud se podíváme na soudní rozhodnutí, která se týkají původních obyvatel, a na platnou legislativu, jejímž hlavním cílem jsou původní obyvatelé, uvidíme, že legislativní nabídka nepokrývá pomyslnou poptávku. Ukazuje se totiž, že původní obyvatelé často řeší soudní cestou problémy, protože neexistuje legislativa, která by na ně poskytla odpověď. Na spoustu problémů ani legislativa sama odpověď poskytnout nemůže. Stále totiž chybí oficiální uznání původních obyvatel, které by definovalo sféru, kterou si mohou sami spravovat. Pro mnohé je stále špatně vyřešena legitimita Australského společenství, respektive její absence. Pokud by tedy byla řeč o těchto fundamentálních otázkách, odpovědi původních obyvatel a jejich požadavky budou dramaticky odlišné od oficiálních stanovisek australské vlády do doby, dokud tyto otázky nebudou adresovány. Vláda má tu výhodu, že své požadavky může relativně jednoduše řešit svou legislativní aktivitou. Lze však předpokládat, že bude sledovat zájmy své a zájmy většinové populace. Plněním požadavků vlády tak nemusí docházet k narovnání vztahů mezi námi popisovanou menšinou a většinovou společností.

Na otázku ohledně adekvátnosti a kritiky jak požadavků, tak nabízených řešení by se dalo odpovědět podobně. Každá ze stran sleduje svůj záměr. Vzhledem k nadřazenosti jedné strany (vláda), budou prosazovány zájmy spíše této strany. Ze strany původních

obyvatel můžeme cítit určitou spokojenost s již zavedenými změnami, ale vzhledem k chybějícímu řešení fundamentálních otázek a k tomu, že řešení dílčích problémů přišlo shora a v mnoha případech bez jakékoliv konzultace s původními obyvateli, se dá očekávat spíše kritika systému jako takového než jednotlivých požadavků nebo jejich řešení.

Směrů pro další prohloubení výzkumu je několik. Prvním a nejdůležitějším je analýza, v této práci chybějící, názorů a požadavků jednotlivých komunit původních obyvatel. Aby byl takový výzkum zobecnitelný, bylo by potřeba sesbírat velké množství „lokálních“ požadavků, ty mezi sebou porovnat a vytvořit federální pohled na tuto problematiku. Jednoduše řečeno je pro další výzkum nutné poskytnutí pohledu „z druhé strany“.

Dále by bylo dobré sledovat současnou iniciativu (Closing the Gap), jejíž součástí jsou i zástupci původních obyvatel. Na základě výsledků, kterých bude tato iniciativa dosahovat, lze pak sledovat, jak se daří skrze ni naplňovat cíle původních obyvatel.

Jednou z uliček, kudy by se měl výzkum vydat, je prozkoumání názorů na problematiku australských obyvatel skrze mezinárodní instituce (lidská práva, mezinárodní právo...). Jestliže totiž existuje národ původních obyvatel, který byl po desetiletí utlačován v důsledku britské koloniální minulosti, bylo by žádoucí zjistit, jak se k tomu mezinárodní aktéři staví a jaká řešení by teoreticky připadala v úvahu.

Zajímavou by určitě mohla být také změna strategie výzkumu. Kvantitativní perspektivu tato práce v podstatě nenabízí a je možné, že by právě tato perspektiva mohla přinést nečekané poznatky. Kromě analýz projevů politiků by se takový výzkum mohl zaměřit i na to, jak jsou původní obyvatelé prezentováni v médiích nebo jaké názory na ně mají příslušníci většinové společnosti. Dotazníková šetření ohledně vnímání politického systému a jejich reprezentace by mohla být prováděna i mezi původními obyvateli, kdy by porovnání takových šetření napříč původními komunitami a posléze širší veřejností mohla nabídnout vhled jednak do fungování komunit jako takových, jednak do mysli lidí, kteří třeba otázku původních obyvatel nevnímají jako problém.

SUMMARY

This thesis looks at the issue of indigenous people in Australia from several different perspectives. If it were to focus on the Australian indigenous population separately, in many cases the understanding of the issue could be taken out of context. Therefore, the thesis explains important concepts of International Law and International

Relations, which are important for understanding the issue as such. On the example of Sweden, Norway, Canada and New Zealand, it can be clearly seen that the implementation of the rules for the functioning of indigenous minorities can look different. Here, the input of international organizations is important, namely the United Nations, which issued its Declaration describing what indigenous peoples should be entitled to. All the named states, including Australia, have committed themselves to this Declaration. therefore, it is interesting to see to what extent individual countries manage to implement the concepts outlined in the Declaration.

It can be seen that Australia itself often lags behind in working with its indigenous population. In addition, the whole issue, until roughly 2019, was strongly focused on the steps taken by the government. Leaders often promoted their own interests, not the interests of the indigenous people. Even today, this is most strongly manifested by the fact that the indigenous people of Australia have not yet achieved their explicit recognition in the constitution. There is thus a lack of a clear definition of their status, what they are and are not entitled to and what obligations they have towards the state. Which, as a result, means the inability of the system to deal with the problems of the indigenous people. However, the National Indigenous Australians Agency, which was established by order of the Prime Minister under the Public Service Act 1999, has recently been trying to remedy this. This agency is currently still operating and its work will therefore bring new results.

This work is unique in that it places Australian issues in a wider context. Explanation of why various concepts and theories of International Relations or International Law are important even for individual nation states. In particular, the section focusing on Australia is beneficial given the chosen point of view, which does not see governments as inseparable from each other. In my work, governments are divided according to affiliation to the political right or left, and on the basis of this division, what the governments did to solve the issue of the indigenous population is examined. However, such an understanding is not enough to explain all the problems. Therefore, the work did not neglect the role of the courts, which is not negligible in relation to the indigenous people. In the legislative vacuum in which indigenous people can find themselves, more often than ordinary citizens, there is often no other option than to claim their rights through the courts. It often happened that a fundamental change of the system had to occur after court decisions. These decisions were already a mere reaction to the will of the indigenous population to demand the rights to which this minority, in their opinion, should be entitled.

The analytical part focused on how the alternation of governments affected the production of laws that concerned indigenous peoples. More than a hundred laws or court decisions have been issued since 1971, and this list, with commentary, is available in the Appendix. However, not all were equally important. Laws that affected only a certain community or a very specific problem that affected only specific indigenous peoples do not make sense to analyse from the perspective of the federal level. Therefore, a timeline was constructed in the analytical part, which contains only one most important law from each year. This led to a significant reduction of the investigated laws, and after constructing the axis itself, it also revealed several pieces of information essential for analysis. Considering the distribution of laws on the axis, we can state that Labor Party governments, despite the lower number of laws, were more accommodating to the indigenous people. It was during the government of this centre-left group that most of the positive laws that in some form regulate the lives of the indigenous people were created. These governments also refrained from amending already existing laws, which as a result could have led to a more predictable situation in the field of indigenous legislative development. On the other hand, the Liberal Party has shown itself to be a party that rather restricts the indigenous population, i.e. it issued and amended laws in such a way that limited the funding of previously created projects, increased the control of the state over the affairs of the indigenous population, and also did not proactively engage in matters of normalizing the relations of the indigenous population and the majority companies. Despite this assessment, even under these governments, important laws were created that helped the indigenous people. However, according to my analysis, their number is significantly lower. In conclusion, this leads to the impression that Liberal Party governments are generally rather closed to solving the issue of indigenous peoples.

The research thesis was that the Australian system reflects the demands of the indigenous people. The research question then was who is the initiator of the change in the system, whether it is the indigenous people, activists or government representatives. Whether the form of requirements differs depending on who is the initiator of the change based on the submitted requirement. Whether the requirements and offered solutions considered adequate by the indigenous people and the government, or insufficient and criticized by one side or the other.

The simple answer to a research thesis is yes. The system responds to a variety of problems and most often deals with them by creating a legislative framework that either

solves the problem or provides an official opinion on how to deal with the problem. The remaining questions can be answered, but these answers will be incomplete. They can no longer be answered by the yes or no dichotomy. In the vast majority of cases, the initiator of change is the government. In my research, I have not come across activist groups or non-profit organizations that are significantly lobbying for change in the system. The indigenous people themselves or their representatives move in the grey zone. I do not deny that there will be some system at the local level through which indigenous peoples can express their opinion and push for changes in their immediate surroundings, but at the federal level it either does not happen or the influence is so small that the indigenous people have not been able to effectively promote their own interests. This inefficiency is evident from the frequency of court decisions, which must repeatedly solve marginal problems. The courts have to do it this way because there is a complete absence of legislation that would solve these "banal" problems instead of the courts, which goes hand in hand with the lack of a structure of the indigenous population that would fight for the enforcement of such laws.

Whether the demands differ depending on who makes them or fights for them is a question that can be answered by extrapolation. If we look at the court decisions that concern indigenous peoples and the legislation in force, the main target of which are indigenous peoples, we will see that the legislative supply does not cover the notional demand. It turns out that the indigenous people often solve problems through the courts, because there is no legislation that would provide an answer to the problem they are solving. Even legislation alone cannot provide an answer to many problems. There is still a lack of official recognition of the indigenous people, which would define for them a sphere that they can manage themselves. For many, the legitimacy of the Australian Commonwealth, or rather its absence, is still poorly resolved. So when it comes to these fundamental issues, Indigenous responses and demands will be dramatically different from the official positions of the Australian Government until these issues are addressed. The government has the advantage that it can solve its requirements relatively easily through its legislative activity. However, it can be assumed that he will follow his own interests and the interests of the majority population. By fulfilling the government's requirements, relations between the minority we are describing and the majority society may not be straightened out.

The question regarding the adequacy and criticism of both the requirements and the

proposed solutions could be answered similarly. Each of the parties pursues its intention. And due to the supremacy of one party (the government), the interests of this party will be promoted. On the part of the indigenous inhabitants, we can feel a certain satisfaction with the changes that have already been introduced, but due to the lack of solutions to fundamental issues and the fact that the solution of partial problems came from above and in many cases without any consultation with the indigenous inhabitants, we can expect criticism of the system as such rather than individual requirements or their solution.

There are several directions for further deepening of research. The first and most important is the analysis, missing in this work, of the opinions and demands of the individual communities of the indigenous people. In order for such research to be generalizable, it would be necessary to collect a large number of "local" requirements, compare them with each other and create a federal perspective on this issue. Simply put, providing a perspective from the "other side" is necessary for further research.

Furthermore, it would be good to monitor the current initiatives (Closing the Gap), which also include representatives of the indigenous population, and based on the results that this initiative will achieve, to monitor how it succeeds in fulfilling the goals of the indigenous population.

One of the avenues where the research should go is to explore the opinions of the Australian population through international institutions (human rights, international law...). Indeed, if there is a nation of indigenous people that has been oppressed for decades as a result of the British colonial past, it would be interesting to find out how international actors approach this, and what solutions would theoretically be considered.

A change in research strategy could certainly also be interesting. This work basically does not offer a quantitative perspective, and it is possible that this perspective could bring unexpected insights. In addition to analyses of politicians' speeches, such research could also focus on how indigenous people are presented in the media, or what opinions members of the majority society have about them. Questionnaire surveys regarding the perception of the political system and their representation could also be carried out among indigenous peoples, when comparing such surveys across indigenous communities and subsequently the wider public could offer insight on the one hand into the functioning of communities as such, as well as into the minds of people who, for example, do not perceive the issue of the original inhabitants as a problem.

Použitá literatura

Odborné články:

1. ALTMAN, Jon. Aboriginal organisations and development: 2022, s. 27.
2. ARTHUR, W S. Indigenous autonomy in Australia: Some concepts, issues and examples. č. 220, s. 41.
3. Atsic: A New Aboriginal National Organization, s. 4.
4. BARELLI, Mauro. Shaping Indigenous Self-Determination: Promising or Unsatisfactory Solutions? *International Community Law Review*. 2011, roč. 13, č. 4, s. 413–436. ISSN 1871-9740, 1871-9732. DOI: 10.1163/187197311X599450.
5. BULLOCH, Hannah a William FOGARTY. Freeing the ‘Aboriginal Individual’: Deconstructing ‘Development as Freedom’ in Remote Indigenous Australia. *Social Analysis*. 2016, roč. 60, č. 3. ISSN 0155-977X, 1558-5727. DOI: 10.3167/sa.2016.600305.
6. CORPORATENAME:OLD PARLIAMENT HOUSE, Executive Agency within the Prime Minister and Cabinet portfolio. Advance Australia Fair? Not for Indigenous Australians. In: *Museum of Australian Democracy at Old Parliament House* [online] [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: <https://www.moadoph.gov.au/blog/advance-australia-fair-not-for-indigenous-australians>.
7. CORPORATENAME=COMMONWEALTH PARLIAMENT; ADDRESS=PARLIAMENT HOUSE, Canberra. Dedicated Indigenous representation in the Australian Parliament. In: [cit. 30.05.2022]. Dostupné z: https://www.aph.gov.au/about_parliament/parliamentary_departments/parliamentary_library/pubs/rp/rp0809/09rp23.
8. CÔTÉ, Isabelle a Matthew I. MITCHELL. The Far North Act in Ontario, Canada: a sons of the soil conflict in the making? *Commonwealth & Comparative Politics*. 2018, roč. 56, č. 2, s. 137–156. ISSN 1466-2043, 1743-9094. DOI: 10.1080/14662043.2017.1422418.
9. EXNER-PIROT, Heather. Friend or faux? Trudeau, Indigenous issues and Canada’s brand. *Canadian Foreign Policy Journal*. 2018, roč. 24, č. 2, s. 165–181. ISSN 1192-6422, 2157-0817. DOI: 10.1080/11926422.2018.1461667.
10. FOLEY, Gary a Tim ANDERSON. Land rights and Aboriginal voices. *Australian Journal of Human Rights*. 2006, roč. 12, č. 1, s. 83–108. ISSN 1323-238X, 2573-

- 573X. DOI: 10.1080/1323238X.2006.11910814.
11. FREEMAN, Michael. The right to self-determination in international politics: six theories in search of a policy. *Review of International Studies*. 1999, roč. 25, č. 3, s. 355–370. ISSN 02602105. DOI: 10.1017/S0260210599003551.
 12. GLASKIN, Katie. Australia, Aboriginal Rights in. In: CALLAN, Hilary, ed. *The International Encyclopedia of Anthropology*. 1. vyd. Wiley, 2018, s. 1–8. ISBN 978-1-118-92439-6. DOI: 10.1002/9781118924396.wbiea2161.
 13. GÖCKE, Katja. Protection and realization of indigenous peoples' land rights at the national and international level. *Goettingen Journal of International Law ; Vol. 5*. Göttingen : Institut für Völker- und Europarecht, 2013, roč. no. 1, s. page 87154. DOI: 10.3249/1868-1581-5-1-GOECKE.
 14. GRAHAM, M. SELF-DETERMINATION FOR INDIGENOUS PEOPLES AFTER KOSOVO: TRANSLATING SELF- DETERMINATION „INTO PRACTICE" AND „INTO PEACE". , s. 13.
 15. GUIBERNAU, Montserrat. Self-determination in the Twenty-First Century. *Ethnopolitics*. 2015, roč. 14, č. 5, s. 540–546. ISSN 1744-9057, 1744-9065. DOI: 10.1080/17449057.2015.1051814.
 16. HUNT, J a D E SMITH. Building Indigenous community governance in Australia: Preliminary research findings, s. 125.
 17. JOSEFSEN, Eva, Ulf MÖRKENSTAM a Jo SAGLIE. Different Institutions within Similar States: The Norwegian and Swedish *Sámediggis*. *Ethnopolitics*. 2015, roč. 14, č. 1, s. 32–51. ISSN 1744-9057, 1744-9065. DOI: 10.1080/17449057.2014.926611.
 18. MULDOON, Paul a Andrew SCHAAP. Aboriginal Sovereignty and the Politics of Reconciliation: The Constituent Power of the Aboriginal Embassy in Australia, s. 18.
 19. PATTON, Paul. RECONCILIATION, A BORIGINAL RIGHTS AND CONSTITUTIONAL PARADOX IN A USTRALIA. *Australian Feminist Law Journal*. 2001, roč. 15, č. 1, s. 25–40. ISSN 1320-0968, 2204-0064. DOI: 10.1080/13200968.2001.11106894.
 20. POIRIER, Robert a David OSTERGREN. Evicting People from Nature: Indigenous Land Rights and National Parks in Australia, Russia, and the United States. *NATURAL RESOURCES JOURNAL*. roč. 42.
 21. ROBBINS, Jane. A nation within? Indigenous peoples, representation and

- sovereignty in Australia, s. 18.
22. SHORT, Damien. Australian ‘Aboriginal’ Reconciliation: The Latest Phase in the Colonial Project, s. 23.
 23. SMITH, Diane a Janet HUNT. Contested Governance, s. 376.
 24. XANTHAKI, Alexandra a Dominic O’SULLIVAN. Indigenous Participation in Elective Bodies: The Maori in New Zealand. *International Journal on Minority and Group Rights*. 2009, roč. 16, č. 2, s. 181–207. ISSN 1385-4879, 1571-8115. DOI: 10.1163/157181109X427734.

Zákony a soudní rozhodnutí:

1. Aboriginal Councils and Associations Act 1976 (Cth) - BarNet Jade – BarNet Jade. In: [cit. 12.03.2023]. Dostupné z: <https://jade.io/article/219461>.
2. Aboriginal Development Commission Act 1980. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A02235/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A02235>.
3. Aboriginal Land Fund Act 1974. In: [cit. 14.04.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A00215/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A00215>.
4. Aboriginal Land Grant (Jervis Bay Territory) Act 1986. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.ecolex.org/details/legislation/aboriginal-land-grant-jervis-bay-territory-act-1986-lex-faoc072512/>.
5. Aboriginal Land Rights (Northern Territory) Amendment Act (No. 3) 1987 (Cth) - BarNet Jade – BarNet Jade. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://jade.io/article/223588>.
6. ADMINISTRATION OF PAPUA AND NEW GUINEA v. DAERA GUBA. In: [cit. 12.03.2023]. Dostupné z: [https://staging.hcourt.gov.au/assets/publications/judgments/1973/048--ADMINISTRATION_OF_PAPUA_AND_NEW_GUINEA_v._DAERA_GUBA.--\(1973\)_130_CLR_353.html](https://staging.hcourt.gov.au/assets/publications/judgments/1973/048--ADMINISTRATION_OF_PAPUA_AND_NEW_GUINEA_v._DAERA_GUBA.--(1973)_130_CLR_353.html).
7. AG. Crimes (Investigation of Commonwealth Offences) Amendment Act 1991. In: [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A04134/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A04134>.

8. AG. Crimes Amendment (Bail and Sentencing) Act 2006. In: [cit. 16.03.2023].
Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2006A00171/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2006A00171>.
9. AG. Human Rights and Equal Opportunity Commission Act 1986. In:
[cit. 13.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A03366/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A03366>.
10. AG. Native Title Amendment (Indigenous Land Use Agreements) Act 2017. In:
[cit. 18.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2017A00053/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2017A00053>.
11. AG. Native Title Amendment (Infrastructure and Public Facilities) Act 2020. In:
[cit. 19.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2020A00113/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2020A00113>.
12. AG. Native Title Amendment Act (No. 1) 2010. In: [cit. 18.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2010A00144/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2010A00144>.
13. AG. Native Title Amendment Act 2009. In: [cit. 18.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2009A00083/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2009A00083>.
14. AG. Native Title Legislation Amendment Act 2021. In: [cit. 19.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2021A00006/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2021A00006>.
15. AG. Racial Hatred Act 1995. In: [cit. 14.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A04951/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A04951>.
16. Australia Committee of Review of Aboriginal Employment and Training Programs
[WorldCat Identities]. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné
z: <http://worldcat.org/identities/lccn-n86033179/>.
17. Compensation (Commonwealth Employees) Act 1971 (NO. 48, 1971). In:
[cit. 11.03.2023]. Dostupné
z: http://classic.austlii.edu.au/au/legis/cth/num_act/cea1971481971416/.

18. Convention on the Rights of the Child [1991] ATS 4. In: [cit. 14.03.2023].
Dostupné z: <http://www.austlii.edu.au/au/other/dfat/treaties/1991/4.html>.
19. CORPORATENAME=COMMONWEALTH PARLIAMENT;
ADDRESS=PARLIAMENT HOUSE, Canberra. Apology to Australia's
Indigenous Peoples. In: [cit. 16.03.2023]. Dostupné
z: https://www.aph.gov.au/Visit_Parliament/Art/Exhibitions/Custom_Media/Apology_to_Australias_Indigenous_Peoples.
20. Corroboree 2000: Towards Reconciliation. In: [cit. 16.03.2023]. Dostupné
z: <http://www.austlii.edu.au/au/other/IndigLRes/car/2000/12/pg3.htm>.
21. Council for Aboriginal Reconciliation Act 1991. In: [cit. 09.04.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004C03090/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2004C03090>.
22. DEST. Aboriginal Education (Supplementary Assistance) Act 1989. In:
[cit. 09.04.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A03932/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A03932>.
23. DSS. Families, Housing, Community Services and Indigenous Affairs and Other
Legislation Amendment (2009 Measures) Act 2010. In: [cit. 18.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2010A00038/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2010A00038>.
24. DSS. Social Security and Indigenous Legislation Amendment (Budget and Other
Measures) Act 2010. In: [cit. 18.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2010A00089/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2010A00089>.
25. EDITORS. CERD Committee Decision on Australia – Digest. *Australian
Indigenous Law Reporter* [online]. 1999 [cit. 15.03.2023]. Dostupné
z: <http://www6.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdoc/au/journals/AILR/1999/15.html>.
26. ENVIRONMENT, AG; Aboriginal and Torres Strait Islander Heritage Protection
Act 1984. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2016C00937/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2016C00937>.
27. ENVIRONMENT. Water Amendment (Indigenous Authority Member) Act 2019.
In: [cit. 23.03.2023]. Dostupné

- z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2019A00080/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2019A00080>.
28. FACSIA, AG; Native Title Amendment Act 1998. In: [cit. 15.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A00354/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A00354>.
29. FAHCSIA. Northern Territory National Emergency Response Act 2007. In:
[cit. 16.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2007A00129/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2007A00129>.
30. Family Law Reform Act 1995. In: [cit. 14.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A05014>.
31. FINANCE. Aboriginal and Torres Strait Islander Land and Sea Future Fund Act
2018. In: [cit. 19.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2018A00145/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2018A00145>.
32. Children (Care and Protection) Act 1987 No 54 - NSW Legislation. In:
[cit. 13.03.2023]. Dostupné
z: <https://legislation.nsw.gov.au/view/whole/html/2001-07-02/act-1987-054#statusinformation>.
33. International Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination
[1975] ATS 40. In: [cit. 12.03.2023]. Dostupné
z: <http://www.austlii.edu.au/au/other/dfat/treaties/1975/40.html>.
34. International Covenant on Civil and Political Rights [1980] ATS 23. In:
[cit. 13.03.2023]. Dostupné
z: <http://www.austlii.edu.au/au/other/dfat/treaties/1980/23.html>.
35. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights [1976] ATS 5. In:
[cit. 12.03.2023]. Dostupné
z: <http://www.austlii.edu.au/au/other/dfat/treaties/1976/5.html>.
36. Land Fund and Indigenous Land Corporation (ATSIC Amendment) Act 1995. In:
[cit. 14.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A04876/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A04876>.
37. National Parks and Wildlife Conservation Act 1975. In: [cit. 12.03.2023]. Dostupné

- z: <http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A00234/Html/Text>.
38. OMAR, Imtiaz. Darkness on the Edge of Town: The High Court and Human Rights in the Brandy Case. *Australian Journal of Human Rights* [online]. 1995 [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <http://www6.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdoc/au/journals/AJHR/1995/8.html>.
39. ParlInfo - Law Reform Commission Act - Report No.69 - Part I - Equality before the law: Justice for women. In: [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://parlinfo.aph.gov.au/parlInfo/search/display/display.w3p;query=Id%3A%2Fpublications%2Ftabledpapers%2FHPP032016006316%22>.
40. PMC, AG; Aboriginal Land Rights (Northern Territory) Act 1976. In: [cit. 12.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2019C00143/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2019C00143>.
41. PMC, AG; Aboriginal Land Rights (Northern Territory) Amendment (Jabiru) Act 2020. In: [cit. 19.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2020A00087/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2020A00087>.
42. PMC, AG; Native Title Act 1993. In: [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A04665/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A04665>.
43. PMC. Aboriginal and Torres Strait Islander Amendment (Indigenous Land Corporation) Act 2018. In: [cit. 19.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2018A00144/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2018A00144>.
44. PMC. Aboriginal and Torres Strait Islander Commission Act 1989. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A03898/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A03898>.
45. PMC. Aboriginal and Torres Strait Islander Commission Amendment Act 2005. In: [cit. 16.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2005A00032/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2005A00032>.
46. PMC. Aboriginal and Torres Strait Islander Land and Sea Future Fund

- (Consequential Amendments) Act 2018. In: [cit. 19.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2018A00146/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2018A00146>.
47. PMC. Aboriginal and Torres Strait Islander Peoples Recognition (Sunset Extension) Act 2015. In: [cit. 18.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2015A00014/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2015A00014>.
48. PMC. Aboriginal and Torres Strait Islander Peoples Recognition Act 2013. In: [cit. 18.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2013A00018/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2013A00018>.
49. PMC. Aboriginal and Torres Strait Islanders (Queensland Discriminatory Laws) Act 1975. In: [cit. 09.04.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A00297/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A00297>.
50. PMC. Aboriginal and Torres Strait Islanders (Queensland Reserves and Communities Self-management) Act 1978. In: [cit. 12.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2016C01006/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2016C01006>.
51. PMC. Aboriginal Land (Lake Condah and Framlingham Forest) Act 1987. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2016C00958/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2016C00958>.
52. PMC. Aboriginal Land Rights (Northern Territory) Amendment (Economic Empowerment) Act 2021. In: [cit. 19.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2021A00132/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2021A00132>.
53. PMC. Aboriginal Land Rights (Northern Territory) Amendment (Land Scheduling) Act 2019. In: [cit. 23.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2019A00027/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2019A00027>.
54. PMC. Aboriginal Land Rights (Northern Territory) Amendment Act 2006. In: [cit. 16.03.2023]. Dostupné

- z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2006A00093/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2006A00093>.
55. PMC. Aboriginal Land Rights (Northern Territory) Amendment Act 2015. In:
[cit. 18.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2015A00175/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2015A00175>.
56. PMC. Aboriginal Land Rights and Other Legislation Amendment Act 2013. In:
[cit. 18.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2013A00093/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2013A00093>.
57. PMC. Australian Institute of Aboriginal and Torres Strait Islander Studies Act
1989. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2016C00164/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2016C00164>.
58. PMC. Australian Institute of Aboriginal and Torres Strait Islander Studies
Amendment Act 2016. In: [cit. 18.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2016A00006/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2016A00006>.
59. PMC. Coordinator-General for Remote Indigenous Services Act 2009. In:
[cit. 18.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2009A00068/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2009A00068>.
60. PMC. Corporations (Aboriginal and Torres Strait Islander) Act 2006. In:
[cit. 16.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2006A00124/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2006A00124>.
61. PMC. Hindmarsh Island Bridge Act 1997. In: [cit. 15.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004A05158/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2004A05158>.
62. PMC. Indigenous Affairs Legislation Amendment Act 2011. In: [cit. 18.03.2023].
Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2011A00097/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2011A00097>.
63. PMC. Indigenous Education (Targeted Assistance) Amendment Act (No. 2) 2013.

- In: [cit. 18.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2013A00148/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2013A00148>.
64. PMC. Indigenous Education (Targeted Assistance) Amendment Act 2010. In:
[cit. 18.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2010A00087/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2010A00087>.
65. PMC. Indigenous Education (Targeted Assistance) Amendment Act 2011. In:
[cit. 18.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2011A00094/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2011A00094>.
66. PMC. Indigenous Education (Targeted Assistance) Amendment Act 2013. In:
[cit. 18.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2013A00066/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2013A00066>.
67. PMC. Public Service Act 1999. In: [cit. 23.04.2023]. Dostupné
z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2019C00057/Html/Text>,
<http://www.legislation.gov.au/Details/C2019C00057>.
68. precedent noun - Definition, pictures, pronunciation and usage notes | Oxford
Advanced American Dictionary at OxfordLearnersDictionaries.com. In:
[cit. 16.04.2023]. Dostupné
z: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/precedent.
69. Recognition of Aboriginal Customary Laws (ALRC Report 31). In: *ALRC* [online]
[cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.alrc.gov.au/publication/recognition-of-aboriginal-customary-laws-alrc-report-31/>.
70. The Barunga Statement | AIATSIS. In: [cit. 13.03.2023]. Dostupné
z: <https://aiatsis.gov.au/explore/barunga-statement>.
71. Timeline: Legal Developments affecting Indigenous People - 1972. In:
[cit. 12.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.austlii.edu.au/au/other/IndigLRes/timeline/1972.html>.
72. Timeline: Legal Developments affecting Indigenous People - 1974. In:
[cit. 12.03.2023]. Dostupné

- z: <https://www.austlii.edu.au/au/other/IndigLRes/timeline/1974.html>.
73. Timeline: Legal Developments affecting Indigenous People - 1977. In:
[cit. 12.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.austlii.edu.au/au/other/IndigLRes/timeline/1977.html>.
74. Timeline: Legal Developments affecting Indigenous People - 1983. In:
[cit. 13.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.austlii.edu.au/au/other/IndigLRes/timeline/1983.html>.
75. Timeline: Legal Developments affecting Indigenous People - 1987. In:
[cit. 13.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.austlii.edu.au/au/other/IndigLRes/timeline/1987.html>.
76. Timeline: Legal Developments affecting Indigenous People - 1993. In:
[cit. 14.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.austlii.edu.au/au/other/IndigLRes/timeline/1993.html>.
77. Timeline: Legal Developments affecting Indigenous People - 1993. In:
[cit. 14.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.austlii.edu.au/au/other/IndigLRes/timeline/1993.html>.
78. Yanner v Eaton. In: [cit. 16.04.2023]. Dostupné
z: <https://eresources.hcourt.gov.au/showbyHandle/1/9826>.

Internetové zdroje, základací listiny a jiné:

1. Preamble | Closing the Gap. In: [cit. 08.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.closingthegap.gov.au/national-agreement/national-agreement-closing-the-gap/1-preamble>.
2. 11. Governance | Closing the Gap. In: [cit. 09.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.closingthegap.gov.au/national-agreement/national-agreement-closing-the-gap/11-governance>.
3. 3. Objective and Outcomes | Closing the Gap. In: [cit. 08.03.2023]. Dostupné
z: <https://www.closingthegap.gov.au/national-agreement/national-agreement-closing-the-gap/3-objective-and-outcomes>.
4. 8. How will we implement this Agreement | Closing the Gap. In: [cit. 09.03.2023].
Dostupné z: <https://www.closingthegap.gov.au/national-agreement/national-agreement-closing-the-gap/8-how-will-we-implement-agreement>.
5. 9. Being publicly accountable for our actions | Closing the Gap. In:

- [cit. 09.03.2023]. Dostupné z: <https://www.closingthegap.gov.au/national-agreement/national-agreement-closing-the-gap/9-being-publicly-accountable-our-actions>.
6. A/RES/61/295. In: [cit. 30.12.2022]. Dostupné z: <https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2FRES%2F61%2F295&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>.
 7. CABINET, Prime Minister and. The Agency. In: . 29. 2. 2016 [cit. 06.03.2023]. Dostupné z: <https://www.niaa.gov.au/who-we-are/the-agency>.
 8. IWGIA – IWGIA - International Work Group for Indigenous Affairs. In: [cit. 17.04.2023]. Dostupné z: <https://iwgia.org/en/>.
 9. PMC. Order to Establish the National Indigenous Australians Agency as an Executive Agency. In: [cit. 06.03.2023]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2019G00474/Html/Text>, <http://www.legislation.gov.au/Details/C2019G00474>.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Vývoj legislativy (tabulka)

Příloha č. 2: Časová osa (obrázek)

Příloha č. 3: Komentovaný seznam zákonů a soudních rozhodnutí (textový soubor, SIS UK)